

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמִּשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשַׁת נְשֵׂא

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִשְׁתַּת נְשֵׂא

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר נְשֵׂא אֶת רֵאשׁ כְּנִי
 גִּרְשׁוֹן וְגו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח, (תהלים לב) אֲשֶׁרִי
 אָדָם לֹא יִחְשַׁב ה' לוֹ עֵז וְאִין פְּרוּחוֹ רְמִיָה. הַפְּסוּק
 הַזֶּה אִין רֵאשׁוֹ סוּפוֹ, וְאִין סוּפוֹ רֵאשׁוֹ. וַיֵּשׁ
 לְהַסְתַּכֵּל בּוֹ, וְכֹךְ פִּרְשׁוּהוּ.

בֵּא רֵאָה, בְּשַׁעַת תְּפִלַּת מְנַחָה הַדִּין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם,
 וַיִּצְחַק תִּקְוֹן תְּפִלַּת מְנַחָה, וּנְבוֹרָה עֲלִיזוֹנָה
 שׁוֹלְטַת בְּעוֹלָם, עַד שֶׁבֵּא וְנִכְנַם הַלְּיָלָה, בְּשִׁבִיל
 לְקַבֵּל אוֹתוֹ (לְלֵילָה). וּמְזִמֵּן שִׁשׁוֹרָה תְּפִלַּת מְנַחָה,
 נִפְרָד הַשְּׂמֵאל לְקַבֵּל (אִתָּה) וּמִתְעוֹרֵר הַלְּיָלָה. אַחַר
 שִׁמְתְּעוֹרְרִים כָּל אוֹתָם שׁוֹמְרֵי הַפְּתָחִים שֶׁבַחּוּיָן,
 כָּלֵם מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם וּמִתְפַּשְׁטִים, וְכֹל כְּנִי
 הָעוֹלָם טוֹעֲמִים טַעַם מָוֵת.

וְהָרִי נִתְבָּאֵר. בְּחֻצוֹת הַלְּיָלָה מִמָּשׁ מִתְעוֹרֵר
 הַשְּׂמֵאל כְּמִקְדָּם, וְשׁוֹשְׁנָה הַקְּרוּשָׁה מֵעֲלָה
 רִיחֹת וּמִשְׁבַּחַת וּמְרִימָה קוֹל, וְאִזּוֹ עוֹלָה וְשׁוֹרָה

הָרֹאשׁ לְמַעַלָּה בְּשִׂמְאֵל, (דף קכא ע"ב) וְהַשִּׂמְאֵל אֵז
מִקְבָּלָהּ.

אֵז הַכְּרוֹז קוֹרֵא בְּעוֹלָם, שְׁתֵּרֵי זְמַן הוּא לְהַתְּעוֹרֵר
לְשִׁבְחַ לְמַלְךְ. וְאֵז תְּשֻׁבּוֹת מִתְּעוֹרְרוֹת,
וְנִמְצְאוֹת הַתְּבַשְׂמוֹת הַכֹּל. אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל מִי
שֶׁמִּתְּעוֹרֵר לְזוּג וְזוּג זֶה כְּשֶׁבֵּא הַבְּקָר, וְהַיְמִין
מִתְּעוֹרֵר וּמִחֻבָּקָה, וְאֵז זְוִיג הַכֹּל נִמְצָא כְּאַחֵר.

(לְמַלְךְ, כְּשֶׁבֵּא הַבְּקָר וְהַיְמִין מִתְּעוֹרֵר וּמִחֻבָּק אֹתָהּ, אֵז נִמְצָא זְוִיג הַכֹּל כְּאַחֵר, וְאֵז
הַתְּשֻׁבּוֹת מִתְּעוֹרְרוֹת וְנִמְצְאוֹת הַתְּבַשְׂמוֹת הַכֹּל. אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמִּתְּעוֹרֵר לְזוּג

זְוִיג זֶה)•

בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַה שְׂבִנִי אָדָם יִשְׁנִים וְמוֹעָמִים טַעַם
מוֹת וְהַנְּשָׂמָה עוֹלָה לְמַעַלָּה - עוֹמְדַת בְּמָקוֹם
שְׁעוֹמְדַת, וְנִבְחָנַת עַל מַעֲשֵׂיהָ שְׁעֵשְׂתָה כָּל הַיּוֹם,
וְכוֹתְבִים אוֹתָם עַל פֶּתֶק. מַדּוּעַ? מִשּׁוֹם שֶׁהַנְּשָׂמָה
עוֹלָה לְמַעַלָּה וּמַעֲיֵדָה עַל מַעֲשֵׂי הָאָדָם וְעַל כָּל
דְּבוּר וְדְבוּר שִׁיוֹצֵא מִפִּיו.

וְכִשְׂאוֹתוֹ דְּבוּר שֶׁהוֹצִיא הָאִישׁ מִפִּיו הוּא כְּרֵאוֹנִי,
דְּבוּר קְדוּשׁ שֶׁל תְּפִלָּה וְתוֹרָה - אוֹתוֹ

דבור עולה ובוקע רְקִיעִים, ועומד במקום שעומד, עד שנגנבם הלילה, והנשמה עולה ואוחזת אותו הדבור ומכניסתו לפני המלה.

וכשאותו דבור אינו כראוי, והוא דבור מדבורים רעים, מלשון הרע - אותו הדבור עולה למקום שעולה, ונרשם אותו דבור ואותו תטא על האדם. והו שכתוב (מיכה ז) משכבת חיקך שמר פתחי פיך. ולכן אשרי אדם לא יחשב ה' לו עון, אימתי? כשאין ברוחו רמיה.

רְעִיָא מְהִימְנָא (רועה הנאמן)

מבין שלשים שנה ומעלה ועד בין חמשים שנה כל הפא לעבד עבדת עבדה ועבדת משא פאהל מועד. מצוה זו להיות הלויים משוררים במקדש. ואף על גב שבארנו למעלה, פאן צריך לחדש דברים, שחרי הפהן מקריב קרבן, והוא מיכאל. לוי הוא גבריאל, הוא צריך לנגן.

וְסוּד הַדָּבָר - (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסֵדוֹ, זֶה
 חֶסֶד כִּהֵן גְּדוֹל, שְׁמִיכָאֵל הוּא כִּהֵן הַדְּיוּט
 לְנַפְי רַבּוֹנוֹ, וְעַם כָּל זֶה שְׁהַדְּיוּט הוּא אֵצֶל רַבּוֹנוֹ
 - הוּא מְלֶךְ חַיּוֹת הַקֶּדֶשׁ. וּבְרַבַּת הַדְּיוּט אֵל תְּהִי
 קָלָה בְּעֵינֶיךָ, וְזֵהוּ יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסֵדוֹ.

וּבְלִילָה שִׁירָה עַמִּי - זוֹ גְבוּרָה. שִׁירָה - (דברים לג)
 בְּכוֹר שְׁזָרוֹ הָדָר לוֹ. (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוּר
 מִהַשְּׂמַאל. וְגַבְרִיאֵל שְׁלוֹחוֹ, וְצָרִיף לְשׁוּרָר וּלְנִגִּן
 בְּחֶדְוָה בֵּינָן תְּתוֹרָה, (לְהַתְּעַסֵּק לְשִׁלְחַ קְרִבּוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּשִׂמְחָה.
 וְמִי שָׂאִין לוֹ רְשׁוּת) לְהַתְּעַסֵּק בַּתּוֹרָה, יְקַיֵּם (איכה ב) קוֹמִי
 רַנִּי בְּלִיל לְרֹאשׁ אֲשַׁמְרוֹת.

וַיֹּאמֶר בְּאֲשַׁמְרוֹת כַּמָּה סְלִיחוֹת וְתַחֲנוּנִים
 וּבְקִשׁוֹת בְּכָל מִינֵי רְנָה בְּגִרּוֹנוֹ, שֶׁהוּא
 בְּנוֹר לְהוֹצִיא בּוֹ קוֹל בְּשֵׁשׁ כַּנְּפֵי רֶאֶה עִם וְרָדִים
 בְּשִׁשֶׁת צְנוּרוֹת תִּקְנֶה, וְזוֹ ו'. וַיּוֹצִיאֻ מִהַלֵּב,
 שְׁשֵׁם בֵּינָה, כְּמוֹ שֶׁפְּרָשׁוּהָ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, הַלֵּב
 מִבֵּין. יוֹצִיא בֵּן מִבֵּינָה, מִבֵּן יָהּ, שֶׁהוּא ו', שֶׁהוּא

אֶפְרוּחַ בְּשֵׁשׁ בְּנָפִים, וַיַּעֲלֶה בְּשֵׁשׁ צְנוּרוֹת
הַקֶּנֶה, שָׁהֵם (מלכים-א י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכִסֵּה.

וַיִּשְׁנֵי כִסְאוֹת הֵם, (ירמיה יז) כִּסֵּא כְבוֹד מְרוֹם
מֵרֵאשׁוֹן, וְהֵם הַלֵּב וְהַפֶּה. ל"ב, (שמות יז)
וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֶּסֶם יְהִי מִלְחָמָה לַח' בַּעֲמֹלֶק. כְּבֹד,
סְמָא"ל, פֶּה חֲכָם"ה, כֶּסֶם ה', וְהוּא שְׂפָתוֹב (תהלים פא)
תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר וְגו'.

מֵהוּ שׁוֹפָר? קֶנֶה, ו', קוֹל שְׁעוּלָה מִן הַקֶּנֶה אֶל
הַפֶּה, שָׁשֵׁם ה', בְּחִמְשָׁה מִיָּנִי תִקְוִי רִבּוֹר,
שָׁהֵם: הַשְּׂפָתִים וְשֵׁנִים וְחֵךְ. שְׂפָתִים שְׁנַיִם. שְׁנַיִם
וְטוֹחֲנֹת שְׁנַיִם מִיָּנִים. וְחֵךְ - תְּרֵי חֲמִשָּׁה. שְׁטוֹחֲנִים
בְּנֶהַר, שָׁהוּא קוֹל, כְּמוֹ שְׁטוֹחֲנִים הִרְחִים. לְהוֹצִיא
קוֹל וְרִבּוֹר שְׁיוֹצֵא מֵהַבִּינָה שֶׁל הַלֵּב בְּמַחְשָׁבָה.

שָׁהוּא שֵׁם מְפָרֵשׁ בַּעֲשָׂרָה מִיָּנִי תֵלִים. וּבְשׁוֹפָר,
אֵין פּוֹחֲתִין מַעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת. וְהַתּוֹרָה -
הַקּוֹל שְׁלָה, הַדְּבֹר שְׁלָה, הַבִּינָה שְׁלָה, שְׁפָרְשׁוּהָ,
אֵיזְהוּ חֲכָם? הַמְּבִין דְּבָר מֵתוֹךְ דְּבָר. מַחְשָׁבָה שְׁלוֹ
חֲשׁוּבָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַל קְרִבְנוֹת

ועולות. זהו שכתוב (ויקרא ז) זאת התורה לעלה
 [ו]למנחה. (עד כאן רעיא מהימנא)

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם וגו'
 (במדבר ה). בא ראה, כתוב (שופטים ד) וחקר
 הקיני נפרד מקיני חב בני משה וגו'. וחקר
 הקיני מבני בניו של יתרו היה, כמו שנאמר
 (שמואל א טו) ויאמר שאול אל הקיני וגו'. למה נקרא
 קיני? ויחרי פרשונה. וכתוב (בראשית טו) את הקיני
 ואת הקניזי. ונתפאר שעשה קן במדבר בעוף זה,
 כדי לעסק בתורה, ונפרד מן העיר. נפרד מקיני,
 נפרד מאותו עם שתיה שם קדם ונדבק
 בקדוש-ברוך-הוא, נפרד מקיני.

אשרי האיש שזוכה בתורה ללכת ולהתדבק
 בדרךיו. שכתאדם הולך (דף קכב ע"א) בדרך
 התורה, מושך עליו רוח קדושה עליונה, כמו
 שנאמר (ישעיה לב) עד יערה עלינו רוח מפרום.
 וכשאדם סומך בדרךיו, מושך עליו רוח אחרת
 מצד אחר, שהוא צד הטמאה, וצד הטמאה

מִתְעוֹרֵר מִצַּד נֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה, שְׁשָׁם מְדוּרֵי רוּחוֹת
רְעוֹת שְׁמוּיָקִים לְאִנְשִׁים שֶׁנִּקְרְאוּ מִזִּיקֵי הָעוֹלָם,
שְׁתֵּרֵי מִצַּד קוֹן הָרֵאשׁוֹן נִמְצָאוּ.

וַיִּתְּרוּ בַּהֲתַחֲלָה הָיָה כְּמֵר לַעֲבוּדָה זָרָה, וּלְאוֹתוֹ
צַד עֵבֶה, וּמִשָּׁךְ עָלְיוֹ רוּחַ מֵאוֹתוֹ מְקוֹם,
וְלִבְּנֵי נִקְרָא קִינִי, אַחַר שֶׁנִּפְרַד מִקִּינֵי (וַדָּא) וְנִדְבַק (נ"א
וְהַתְּחִיב) בְּקְרוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. (מֵה מִשְׁמִיעֵנוּ?) שְׁכַל מִי
שֶׁנִּדְבַק בְּקְרוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְעוֹשֶׂה מִצְוֹת הַתּוֹרָה,
כְּבִיכּוֹל הוּא מַעְמִיד עוֹלָמוֹת, עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְעוֹלָם
הַתְּחִתּוֹן. וְהֵרֵי פִּרְשׁוּתָהּ, שְׁכַתּוֹב וְעֲשִׂיתָם אֲתֵם.

וְכָל מִי שֶׁעוֹבֵר עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, כְּבִיכּוֹל פּוֹגֵם
לְמַעֲלָה, פּוֹגֵם לְמַטָּה, פּוֹגֵם אֶת עַצְמוֹ, פּוֹגֵם
בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. מִשָּׁל לְאוֹתָם סְפָנִים שְׁכִיבִים שְׁשָׁטִים
בְּאַנְיָה, קָם שׁוֹמֵה אַחַר פִּינִיחָם וְרָצָה לַעֲשׂוֹת חוֹר
בַּסְּפִינָה וכו'.

וְלִבְּנֵי, אִישׁ אִו אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו', הָאָדָם וְגו'. (כ"א
רָאה) (חושע ו) וְהִמָּה כְּאָדָם עֲבָרוּ בְּרִית. אָדָם
עָבַר מִצְוָה אַחַת שֶׁל הַתּוֹרָה - גָּרַם לְעַצְמוֹ מִיתָה,

וְגַרְם לְכָל הָעוֹלָם, פָּנִים לְמַעְלָה, פָּנִים לְמַטָּה.
 וְאוֹתוֹ חָטָא תְּלוּי עַד שְׁיַעֲמִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הָעוֹלָם בְּמַקְדָּם וַיַּעֲבֹר אוֹתוֹ פָּנִים מִהָעוֹלָם. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (ישעיה בה) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמָחָה ה' אֱלֹהִים
 דְּמַעָּה מֵעַל כָּל פָּנִים וְגו'. וְלִכֵּן כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל
 חַטָּאת הָאָדָם. (פְּתוּב) הָאָדָם - אָדָם תִּרְאֶשׁוּן.

לְמַעַל מֵעַל בַּה', שְׁמִי שְׁיֹצֵא מִרְחֻמִּים וַיִּזְנַק
 מִדִּין, גּוֹרֵם פָּנִים. וְלִכֵּן תִּרְחֻמָּן יִצְיָלְנוּ
 מִרְשָׁעֵי הָעוֹלָם תְּזַה וּמִפְּנִיָתָהֶם. כַּמָּה צְדִיקִים
 מִסְּתַלְקִים בְּגִלְלָם, מְלַבֵּד לְכָל מַה שְׁגוֹרְמִים
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוֹדָה הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוּשָׁא לְלוּד.
 אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה (יִצְחָק), נֹאמַר דְּבָרֵי תוֹרָה
 וְנִלְוֵה. פָּתַח רַבִּי יְהוֹדָה (יִצְחָק) וְאָמַר, (שְׁמוֹת כא) כִּי
 יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי יִכְרֶה אִישׁ בּוֹר וְגו'. מַה
 כְּתוּב אַחֲרָיו? בַּעַל הַבּוֹר יִשְׁלַם וְגו'. וּמָה עַל זֶה
 כָּךְ - מִי שְׁגוֹרֵם לְהַסְרִיחַ הָעוֹלָם בְּחַטָּאָיו עַל אַחַת
 כַּמָּה וְכַמָּה. אֵלָּא תִמְהַנּוּ, שְׂאֵף עַל גַּב שְׁמִסְרִיחַ

הָעוֹלָם, לָמָּה יֵשׁ לוֹ תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב אִישׁ אִו
אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו' וְהַתְּוֹדוֹ אֶת חַטָּאתָם וְהִשְׁיֵב?

אֵלֶּא וְדַאי זֶה מוֹעִיל לָהֶם מִשׁוֹם שְׂעֵשָׂה תְּשׁוּבָה,
כְּכִיכּוֹל הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ מִמָּשׁ. שְׁתֵּרֵי מַה
שְׂפָנִים לְמַעְלָה - תִּקְוֹ, וּבְמַה? בְּתְּשׁוּבָה, שְׂכָתוֹב
אִישׁ אִו אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו', וְהַתְּוֹדוֹ אֶת חַטָּאתָם
וְהִשְׁיֵב, וְתְּשׁוּבָה מְתַקְּנֵת הַכֹּל, מְתַקְּנֵת לְמַעְלָה -
מְתַקְּנֵת לְמַטָּה, מְתַקְּנֵת עֲצָמוֹ - מְתַקְּנֵת לְכֹל
הָעוֹלָם.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק (וְהוֹדָה) אֲחֵרָיו וְאָמַר, (דְּבָרִים ד') בְּצַר
לָךְ וּמִצְאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'. בְּצַר
לָךְ - מִכָּאֵן שְׂתְּשׁוּבָה מְעַלָּה מִהַכֹּל עַד שְׂלֵא יִשְׁרָה
הַדִּין בְּעוֹלָם. שְׂאֲחַר שְׂשׁוּרָה הַדִּין מִתְּחִיב כְּחוֹ, מִי
יַעֲבִירוֹ מִהָעוֹלָם וַיִּסְלְקוּ? שְׁתֵּרֵי ^(דף קכב ע"ב) כִּיּוֹן שְׂשׁוּרָה
הַדִּין, לֹא מִסְתַּלֵּק עַד שְׂנִשְׁלָם. אַחַר שְׂנִשְׁלָם וְעֵשָׂה
תְּשׁוּבָה, מְתַקְּנֵן כֹּל הָעוֹלָמוֹת. מִשְׁמַע שְׂכָתוֹב
וּמִצְאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים,

וּכְתוּב וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'. כִּי אֵל רַחוּם ה'
אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

בְּאַחֲרֵי הַיָּמִים, מַה יֵּשׁ בָּאֵן? אֵלָּא לְהַבְלִיל
בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בְּגִלוּת וְנִמְצְאָת
בְּצַרְתָּם, וְלֹא עֲזוּבָת אוֹתָם לְעוֹלָמִים. וְלִכֵּן הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אֵף עַל גַּב שְׂמִשְׁרָה דִּין בְּעוֹלָם, רוֹצֵה
שְׂיַחֲזְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה לְהִיטִיב לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְאִין לָךְ מִי שְׂיַעֲמֵד בְּפָנַי הַתִּשׁוּבָה.

בֹּא רֵאה, אֲפֹלוּ בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאָת תִּשׁוּבָה.
וְאִם תֹּאמַר, (תִּשׁוּבָה) עֲלִיּוֹנָה (מַעֲלָה) (וְאוֹת עֲלִיּוֹנָה)
מִכָּל מְקוֹם לֹא נִמְצְאָת - אֵלָּא זוֹ נִקְרְאָת תִּשׁוּבָה,
בְּשִׂחוּזַר רַחֲמִים לְמוֹלָה, וְהִיא חוּזְרָת עַל כָּל אוֹתָם
אוֹכְלוֹסִים וּמִינִיקָתָם. וְתִשׁוּבָה מְעֵלָה - כְּשֶׁנִּמְסָרָת
הַנֶּפֶשׁ אֵלֶיהָ וְלוֹקַחַת אוֹתָהּ בְּזִמְנָה שֶׁהִיא בְּתִשׁוּבָה,
אִז הַכֹּל מִתְתַקֵּן לְמַעֲלָה וְלִמְטָה, וּמִתְתַקֵּן הוּא וְכָל
הָעוֹלָם.

רְשָׁע אֶחָד בְּעוֹלָם - בְּגִלְלוּ יֵשׁ קִלְקוּל לְכַמָּה
אַחֲרִים. אוֹי לְרְשָׁע, אוֹי לְשִׁכְנֵנוּ! בֹּא רֵאה,

יונה, משום שלא רצה ללכת בפליחות רבוננו, כמה אנשים היו אנדרים בגללו בים, עד שכלם חזרו עליו ודנו אותו בדין בים, ואז נצלו כלם, ואחר כך הקדוש ברוך הוא רחם עליו, והציל כמה אוכלוסים בעולם. מתי? כשחזר לרבוננו מתוך צרתו. זהו שכתוב (יונה ב) קראתי מצרה לי אל ה' ויענני. וכתוב (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו'.

רעיא מהימנא

מצוה זו היא מצות תשובה, וזוהי בינה. ובעונותינו, משחרב בית המקדש, לא נשאר לנו אלא ודוי דברים לבר, וזו מלכות. ומה זה בינה? בן י"ה. ובן זה הוא ו' בודאי. וכל מי שחזר בתשובה, באלו החזיר ה' לאות ו', שהיא בן י"ה, ונשלים בו יהו"ה. וזוהי תשובה - תשוב ה' ודאי לו'.

נשאות ה' ודאי היא ודוי דברים, וסוד הדבר - (הושע יד) קחו עמכם דברים ושובו אל ה'

אָמְרוּ אֵלָיו וְגו' וּנְשַׁלְמָה פָּרִים שְׁפָתֵינוּ. שְׂוֹדְאֵי
 בְּשֹׁאֲדָם חוּטֵא, גוּרָם לְחֶרְחִיק ה' מֵאוֹת ו'.
 שְׁמִם־תֵּלֵק בֶּן י"ה, זֶה יח"ו, מֵאוֹת ה'. וְלִבֵּן חֶרֶב
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְחֶתְרִתְקוּ יִשְׂרָאֵל מִשָּׁם וְנָלוּ לְבֵין
 הָעַמִּים. וּמִשׁוּם זֶה, כָּל מִי שֶׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, גוּרָם
 לְחֶתְזִיר ה' לְאוֹת ו', וְחֶנְאֵלָה תְּלוּיָה בְּזֶה. וּמִשׁוּם
 זֶה הַכֹּל תְּלוּי בְּתְּשׁוּבָה. שְׁכָף אָמְרוּ חֶרְאֲשׁוּנִים, כָּל
 חֶקְצִים כָּלוּ, וְאִין חֶדְבָּר תְּלוּי אֵלָּא בְּתְּשׁוּבָה,
 שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת שְׁמוֹ.

וְעַל כֵּן, (יחזקאל ב) וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שָׁמַי. וְעוֹד, (ישעיה
 מח) לְמַעַנִי לְמַעַנִי אֶעֱשֶׂה. וְאִם לֹא חוֹזְרִים,
 אֲנִי אֶעֱמִיד לָהֶם מִלֶּךְ שְׁקָשִׁים גְּזוּרֹתָיו מִשָּׁל פְּרֻעָה,
 וַיִּחְזְרוּ בְּעַל כָּרְחִם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים ד) וְשָׁבַת עַד
 ה' אֶלְהֵיךָ, עַד יִהְיֶה וְדֹאֵי.

וְתְּשׁוּבָה זוֹ נִקְרָאת חַיִּים, (משלי ד) כִּי מִפְּנֵי
 תּוֹצְאוֹת חַיִּים, שָׁהֶם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.
 וְהוּא הַבֵּל שְׁיֹוצָא וְנִכְנָם בְּפִי הָאָדָם בְּלֹא עֵמֶל
 וּבְלֹא יִגִּיעָה, ה' שֶׁל הַכְּרָאָם, וְעֵלְיוֹ נֶאֱמַר (דברים

ה) כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יִחַיֶּה הָאָדָם. וְהִיא
עַל רֹאשׁ הָאִישׁ, עָלֶיהָ נֹאמַר (במדבר יב) וְתִמְוַנֶּת
ה' יִבִּיט. (תהלים לט) אַךְ בְּצֵלָם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהִיא עַל רֹאשׁ הָאִישׁ, אָסוּר לוֹ לְאָדָם
לְלַכֵּת אַרְבַּע אַמּוֹת בְּגִלּוּי רֹאשׁ, שָׂאם
הִיא מִסְתַּלְקֶת מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל הָאָדָם, מִיַּד
מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ הַחַיִּים.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁכָּךְ שׁוֹרָה עַל רֹאשׁ אַמּוֹת הָעוֹלָם,
אֵף עַל גַּב שְׂלֵא נִבְרְאוּ בָהֶם שָׁמַיִם וָאָרֶץ
וְכָל תּוֹלְדוֹתֵיהֶם - לֹא שׁוֹרָה וַדָּאִי. שְׂמִינְיָה בְּקִשׁ
מִהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂלֵא תִשְׁרָה שְׂכִינָה עַל אַמּוֹת
הָעוֹלָם, וְנִתֵּן לוֹ. הַהֶבֶל הָעוֹמֵד עַל אַמּוֹת הָעוֹלָם
מֵאִיפָה יוֹצֵא? אִי עַל הָרְשָׁעִים שֶׁהֵם עֶרֶב רַב,
מְעַרְבִים עִם יִשְׂרָאֵל? אֵלָּא וַדָּאִי לֹא כָּל הַפְּנִינִים
שׁוּיִם. אִפְלוּ יִשְׂרָאֵל אֵינָם שׁוּיִם, כָּל שְׂכֵן אַחֲרֵיהֶם.

אֵלָּא וַדָּאִי עַל דְּמוֹת זֵו שֶׁל אֹת ה' פְּרִשׁוּהָ, מִתְּנָה
טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנוּזֵי וְשִׁבְתָּ שְׂמָה. וְכִשְׁהִיא

שׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל, אֵינן לָהֶם יִגְיָעָה וְלֹא שְׁעָבוֹד, וְכִּי
נִפְּשׁ עִמְלָה וַיִּגְיָעָה (שמות לב) שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ.

שְׁנֵפֶשׁ אַחֲרַת יֵשׁ עַל רֹאשׁ הָאָדָם, שְׁנִקְרֵאת עֶבֶד,
וְהִיא דְמוּת עַל הָאִישׁ, וְהוּא עֶבֶד הַמֶּלֶךְ,
שְׁמַנְעֵנַעַת כָּל אֵיבְרֵי הָאָדָם לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי טוֹבוֹת
וְלִקְיָם בָּהֶם רמ"ח מִצְוֹת, לְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶם ה' שֶׁל
בְּהַבְרָאָם, שְׁכַךְ עוֹלָה הַבְּרָאָם לְרמ"ח.

וְדִיּוֹקָן אַחֵר עַל רֹאשׁוֹ, שְׁנִקְרֵא יְרֵאָה, וְזֶה י'.
וְעֲלֵיהֶם נִאָּמַר, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים. שְׁתֵּי דְמִיּוֹת טוֹבוֹת, שְׁהֵם
זָכָר וְנִקְבָּה. זָכָר מִצַּד הָאֹת י', נִקְבָּה מִצַּד הָאֹת
ה'.

וְשְׁתֵּי אֹתִיּוֹת מְעוֹרְרוֹת אֶת הָאָדָם לְתוֹרָה
וְלַמִּצְוָה. י' יְרֵאָה, וְזוֹהִי עַל רֹאשׁ
הָאָדָם, וּמִמֶּנָּה תִּכְנֵם יְרֵאָה לְלֵב הָאָדָם לִירֵא
מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִשְׁמֹר אֶת עֲצָמוֹ שְׁלֹא
יַעֲבֹר עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. ה' אַהֲבָה עַל
רֹאשׁוֹ שֶׁל הָאָדָם, וּמִמֶּנָּה נִכְנָסַת אַהֲבַת הַקְדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא עַל רמ"ח אַיְבָרָיו לְקַיֵּם בָּהֶם מִצְוֹת
עֲשֵׂה. ו' הִיא עַל רֵאשׁ הָאָדָם, וּמִמֶּנָּה יִכְנַס
עַל פֶּה הָאָדָם דְּבוּרִים לְלַמַּד בַּתּוֹרָה.

וּבְזוֹה קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה'. וּבְזוֹה
שְׁתַּתְּיָה בָּכֶם הִירָאָה וְהֶאֱהָבָה וְהַתּוֹרָה,
יִחֹזר יְהוָה שְׁחֹא בִינָה, תְּשׁוּבָה, ו' תְּשׁוּב לְה',
שְׁחֵיָא מִעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְהִיא ל"ב אֱלֹהִים. (דף קכג ע"א)
וַיִּשְׁתַּלֵּם יְהוָה, וּבָה תִּתְּיָה לָכֶם מְנוּחָה וְנַחַת
מִהַכּוֹל, וּבָה שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ.

וּבָה יִכָּלַל יְהוָה, וּמִשׁוּם זֶה וַיִּכְלוּ - שְׁלֵמוֹת הַכּוֹל.
בָּה נִבְרָא כָּל הָעוֹלָם, וְעֲלִיָּה עוֹמְדִים שָׁמַיִם
וְאָרֶץ וְהַיָּם וְכָל הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ, שְׁכַתוּב (בראשית
ב) אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָה, בָּה'
בְּרָאָם. וְאִם הִיא תִּתְרַחֵק מִהָעוֹלָם אִפְלוּ רָגַע, הַכּוֹל
יִחָרַב וַיִּתְבַּטֵּל, וְלֹא תִּתְּיָה עֲמִידָה לָעוֹלָם.

ה' זֹאת לֹא תִלְךְ מִהַגּוֹף, וְכוּ הוּא עוֹמֵד. וּכְשֶׁחֵיָא
תִּלְךְ מִמֶּנּוּ, הוּא סָם הַמּוֹת יָבֵא וַיִּשְׁרַח עָלָיו,
שְׁתַּקְרָא מִמָּאָה, נִבְלָה, פְּסוּלָה, מִלְאָךְ הַמּוֹת,

חֲשֵׁה, אִפְלָה, וְשׁוֹרָה עַל גּוֹף הָאִישׁ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן
נִקְרָא הָאָדָם מֵת, וְסוּד הַדָּבָר - (יחזקאל יח) כִּי לֹא
אֶחָפֶז בְּמוֹת הַמֵּת נֶאֱמַר ה' אֱלֹהִים וְהִשִּׁיבוּ וְחִיו.

כָּל מַצּוֹת עֲשֵׂה שְׁהִיו עֲתִידוֹת לְשָׂרוֹת בְּרַמ"ח
אֵיבָרָיו, בְּלֶן מִתְאֲבָלוֹת עָלָיו, וְסוּד הַדָּבָר -
(ישעיה נז) דְּרָכָיו רָאִיתִי וְאֶרְפָּאֵהוּ וְגו', וְלֹאֲבָלָיו. מַה
זֶה וְלֹאֲבָלָיו? אֵלּוּ רַמ"ח אֵיבָרִים שְׂמֵתֵאֲבָלִים עָלָיו,
שָׂהֵם דְּמוֹת עֲלִיזָה שְׂשׁוֹרָה עַל רֹאשׁוֹ, שְׂפָה שׁוֹרָה
הַיּוֹ"ה. שְׂכֵמוֹ שְׂיִישׁ דְּמוֹת טוֹבָה עַל צַדִּיק וּמְנַהֲיָנָה
אוֹתוֹ לְכָל מַעֲשִׂים טוֹבִים לְזַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, כִּד
יִישׁ דְּמוֹת רָעָה עַל רֹאשׁ הַרְשָׁעִים לְהַנְהִיגָם
בְּמַעֲשִׂים רָעִים, שְׂיִרְשׁוּ גִיהֲנֹם. וּמִשׁוֹם זֶה יִישׁ הֶבֶל
וְיִישׁ הֶבֶל. יִישׁ הֶבֶל טוֹב, שְׂנֵאֲמַר בּוֹ כִּי עַל כָּל
מוֹצֵא כִּי ה' יַחֲיֶה הָאָדָם. וְיִישׁ הֶבֶל רָע, שְׂנֵאֲמַר בּוֹ
גַם זֶה הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ.

וּבֵא וּרְאֵה, בְּמַעֲשֵׂי הָאָדָם נוֹדַע הַפְּרָצוֹף שְׂעָלָיו
וּפְרָצוֹף פְּנָיו. זֶהוּ שְׂכַתוֹב (שם ג) הַכְּרַת
פְּנֵיהֶם עֲנָתָה בָּם. בְּדְמוֹת נוֹדַע פְּרָצוֹף הַחֲיָה

נְשׂוּרָה עֲלֵיו, אִם הוּא אֲרִיָּה, אוֹ שׂוּר, אוֹ נְשׂוּר,
 אוֹ אָדָם. מִמְרַכְכַּת הַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינְתּוֹ,
 אוֹ מִמְרַכְכַּת מְלֶאךָ שֶׁר הַפְּנִים, אוֹ מִמְרַכְכַּת
 רְעָה שֶׁל סְמָא"ל, אוֹ מִמְרַכְכַּת אֲרַבְעָה יְסוּדוֹת
 שֶׁל הָעוֹלָם. וְאִין בָּהֶם לֹא תֵיַצֵּר הַטּוֹב, וְלֹא
 תֵיַצֵּר הָרַע, אֶלָּא בְּבִהְמוֹת הָעוֹלָם.

וּמִשּׁוּם זֶה כַּמָּה הַבָּלִים יֵשׁ בְּבִנֵי אָדָם, כָּל אֶחָד
 לְמִינוֹ. וְסוּד הַדְּבָר - (בראשית א) תּוֹצֵא
 הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וּמִשּׁוּם זֶה, כַּמְדָּה שְׂאֵאָדָם
 מוֹדֵד - בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ. וְלְכָל פְּרָצוֹף יֵשׁ מִמֶּנָּה
 עֲלָיו.

בַּיָּא רֵאָה, לְשֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, לְכָל אֶחָד יֵשׁ אֶת
 פְּרָצוֹפוֹ שֶׁל אוֹתָהּ דְרָגָה שְׂמִנְהִינָה אוֹתוֹ, וְלֹא
 תִמְצָא יוֹם שְׂאִין בּוֹ טוֹב. וְאִף עַל גַּב שְׂפִיּוֹם הַשְּׂנִי
 אִין בּוֹ טוֹב, תִּמְצָאֵנוּ בִּיּוֹם הַשְּׂלִישִׁי. וּמִשּׁוּם זֶה
 נֵאמַר בּוֹ פְּעַמִּים כִּי טוֹב.

וְלְכָל יוֹם יֵשׁ גֵּדֵר מִבְּחוּץ שְׂלֵא יִכְנִס כָּל אָדָם
 לְאוֹתוֹ טוֹב, כְּמוֹ חֲשֵׁךְ שְׂמִכְסָה אֶת הָאוֹר.

שְׁתַּמְצָא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן אֹר, וְתַמְצָא בּוֹ חֲשָׁד. בְּכָל
 יוֹם תַּמְצָא שְׂמִיכָה, וְאוֹתָם שׁוֹמְרִים הֵם כְּמוֹ
 קוֹצִים לְפָרֶם. וַיֵּשׁ שׁוֹמְרִים אַחֲרֵיהֶם, כְּמוֹ נְחָשִׁים
 וְעַקְרָבִים וְשָׂרְפִים, וְשׁוֹמְרִים אוֹתוֹ טוֹב שְׁלֹא יִכְנַס
 לְשָׁם מִי שְׂאֵינוֹ רְאוּי לְהַכְנִס. וְאִם לֹא - כָּל
 הַרְשָׁעִים הָיוּ נִכְנָסִים בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה.

וּמִשׁוֹם זֶה, מִי שֶׁהוּא רָשָׁע וַיִּכְנַס לְדַעַת סוּדוֹת
 הַתּוֹרָה, כְּמֵה מִלְּאֲכִי חֲכָלָה שְׁנִקְרָאִים
 חֲשָׁד וְאַפְלָה, נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים, חֵיוֹת כָּר נִקְרָאִים,
 וּמַבְלָבָלִים מִחֲשַׁבְתּוֹ שְׁלֹא יִכְנַס לְמָקוֹם שְׂאֵינוֹ
 שָׁלוֹ.

אַבָּל מִי שֶׁהוּא טוֹב, כָּל הַשׁוֹמְרִים הֵם לְמָרוֹתוֹ,
 וְקַמְגוֹר נַעֲשֶׂה סִנְגוֹר, וַיִּכְנִסוּ (אוֹתוֹ) לְטוֹב
 הַגְּנוּז, וַיֹּאמְרוּ לוֹ: מוֹרְנוּ, אִישׁ זֶה הוּא טוֹב וְצַדִּיק,
 יֵרָא שְׂמִים, רוֹצֵה לְהַכְנִס לְפָנֶיךָ, אָמַר לָנוּ (תְּהִלִּים
 קיח) בְּתַחוֹ לִי שְׂעָרֵי צַדִּיק אָבֹא בָם אוֹדָה יְהוָה. אוֹתוֹ
 טוֹב הַגְּנוּז יֹאמַר לָהֶם: בְּתַחוֹ לוֹ בְּשַׁעַר זֶה שְׁנִקְרָא
 אַחֲבָה, אוֹ בְּשַׁעַר זֶה שְׁנִקְרָא תְּשׁוּבָה. כָּל צַדִּיק

יִכְנַס כְּפִי דְרִנָּתוֹ, וְסוּד הַדָּבָר - (ישעיה כו) פִּתְחוּ
שַׁעְרִים וַיָּבֵא גוֹי צַדִּיק וְגו'.

כָּעֵת צָרִיךְ לַחֲזוֹר עַל פִּתּוּחַ הַתְּשׁוּבָה. וְכִי מִכַּמָּה
מִיָּנִים הִיא הַתְּשׁוּבָה שְׁעוֹשִׂים בְּנֵי אָדָם?
כֻּלָּם טוֹבִים, אֲבָל לֹא כָּל הַפְּנִים שְׂוִים. יֵשׁ אָדָם
שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמוּר כָּל יָמָיו, וְהוּא עוֹבֵר עַל כַּמָּה
מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וּמִתְחַרֵּט וּמוֹדָה עֲלֵיהֶם, וְאַחַר
כֵּן לֹא עוֹשֶׂה לֹא טוֹב וְלֹא רָע - לָזֶה בְּנִדְאוֹ יִמְחַל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲבָל לֹא יוֹכֵחַ לְתְּשׁוּבָה עֲלִיוֹנָה.
יֵשׁ אָדָם שֶׁלְאַחַר שֶׁיֵּשׁוּב מִחַטָּאוֹ וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, הוּא
הוֹלֵךְ בְּדַרְךְ מִצְוָה וּמִתְעַסֵּק בְּכָל כּוּחוֹ בִּירְאָה
וְאַהֲבַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - זֶה זוֹכֵחַ לְתְּשׁוּבָה
תַּחְתּוֹנָה שֶׁנִּקְרְאת ה', וְזוֹ הִיא תְּשׁוּבָה תַּחְתּוֹנָה.

וְיֵשׁ אָדָם שֶׁלְאַחַר שֶׁהִתְחַרֵּט עַל חַטָּאוֹ וְעָשָׂה
תְּשׁוּבָה, וַיִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בִּירְאָה וְאַהֲבַת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶם - זֶה
זוֹכֵחַ לְאוֹת ו', וְהוּא בֶּן י"ה, וְעַל שְׁמוֹ נִקְרְאת

בִּינָה, וְזֶה גִּוְרָם שְׁתָּשׁוּב ו' לָהּ. וּמִלֵּת תְּשׁוּבָה כָּךְ
הִיא, תְּשׁוּב ו' לָהּ.

וּלְעוֹלָם לֹא שׁוֹרָה ה' בְּאִישׁ, וְלֹא ו', (דף קכג ע"ב) לְלֹא
יִרְאֶה וּלְלֹא אֶהְבֶּה, שְׁהֵם י"ה, יִרְאֶה
וְאֶהְבֶּה נִקְרָאִים בְּנֵדָאִי. וּמִשָּׁם נִתְּנוּ הַתּוֹרָה
וְהַמִּצְוֹת, שְׁהֵם בֵּין וּבֵת. וּמִשׁוּם שִׁישְׁרָאֵל מִקְיָמִים
הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, נִקְרָאוּ כְּנִים לְקָדוֹשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא.
וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב (דברים יב) כְּנִים אֶתֶם לָהּ אֱלֹהֵיכֶם.

הַנִּסְתָּרוֹת (דברים כט) - יִרְאֶה וְאֶהְבֶּה, שְׁהֵם בְּמַח
וּבְלֵב, בְּחִלְלֵ הַגּוֹף וּכְרֵאֵשׁ. וְהַנִּגְלוֹת -
הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שְׁהֵם בְּגוֹף וּכְרֵאֵשׁ מִבְּחוּץ. וְסוּד
הַדָּבָר כָּךְ הוּא וְדָאִי, שְׁאֵם הָאָדָם פּוֹחַד מִהַקְדוֹשׁ
כְּרוֹךְ הוּא אִו אֹהֵב אוֹתוֹ - אֵת זֶה לֹא יוֹדֵעַ אָדָם
אַחֵר, מִשׁוּם שִׁשְׁהוּ דָּבָר שְׁלֵא הַתְּנַלָּה אֶלָּא כִּינּוּ
לְבִין קוֹנּוּ.

אֲבָל אָדָם שְׁמַתְעִיב בַּתּוֹרָה וּמַתְעִיב בְּמִצְוֹת
עֲשֵׂה - זֶה גְלוֹי לְכָל אָדָם, כִּי הַקְדוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא
עֲשֵׂה לוֹ פֶה בְּגְלוֹי לְהַתְעִיב בַּתּוֹרָה, וְעֵינִים

לְהַסְתַּכֵּל בָּהּ, וְאַזְנִים לְשִׁמְעַ אֹתָהּ, וְעֵשָׂה הַקְּדוּשָׁה
בְּרוּךְ הוּא יְדִים וְרַגְלִים וְגוֹף לַעֲשׂוֹת בָּהּ מְצוּוֹת
עֲשֵׂה.

אם כן, חטם למה צריך? (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו
נְשִׁמַת חַיִּים, זוהי דמות שְׁעַל הָאָדָם, שְׁנֵאמַר
בָּהּ (שם כח) וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה סֵלָם. סֵלָם וְדַאי הִיא נְשִׁמַת
חַיִּים, כִּסּא לְשֵׁם יְהוָה, שֶׁהוּא הִירָאָה וְהֵאֱהָבָה,
הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, וְכוּ שׁוֹרָה. וְכִסּא זֶה, מִמֶּנּוּ
גּוֹזְרוֹת כָּל נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהִיא דְמוּת עַל רֹאשׁ
הָאָדָם.

וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ - אֵלוֹ
הַבָּלִים שְׁעוֹלִים וְיוֹצְאִים בְּגוֹף בְּסֵלָם זֶה.
הוּא אֶחָד, שְׁכִיעֵי שֶׁל הַכֹּל. וְהוּא מְצַב אֶרְצָה -
שְׁנַיִם. וְרֹאשׁוֹ מְגִיעַ הַשְּׁמַיְמָה - שְׁלֹשָׁה. וְהִנֵּה
מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים - שְׁנַיִם. וְיֹרְדִים - שְׁנַיִם. אֵלֶּה
בְּנֵי אֶרְבַּע רוּחוֹת וְהַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְסוּד הַדָּבָר -
(קהלת א) הַכֹּל הַבָּלִים אָמַר קִהְלַת הַכֹּל הַבָּלִים הַכֹּל
הַכֹּל. הֵם שְׁבָעָה בְּנֵי הַכִּסּא, שֶׁהוּא הַסֵּלָם,

והשמים והארץ, וארבעה יסודות העולם, והם
 שבעה כנגד שבעת ימי בראשית. יש כל בריות
 השמים והים והארץ, כמו חיות, עופות, בהמות
 ודגים, וכמה תולדות שתלויות מפנינו.

ומשום שהכל נברא בצלם תוה שעל כל ישראל,
 שהוא צדיק, נאמר בהם (בראשית ט)
 ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל
 עוף השמים וגו'. וזה מדבר על בני אדם שמשולים
 לחיות השדה, לבהמות ולעופות ולדגי הים. שיש
 אדם שמולו שור, ומולו אריה, ומולו נשר, ומולו
 אדם.

וכל אלה למה מתפחדים מדמות זו שהם נבראו
 משם? אלא משום ששם ה' שורה עליו. סוד
 הדבר - (דברים כח) וראו כל עמי הארץ וגו'. וכל מי
 שפוגם מעשיו, נפגמת דמותו, ושם ה' לא שורה
 במקום פגום. וכאותו פגם שורה חשה, בגלל
 פגמת הלכנה שתחשה שורה בה. ואדם זה, כמו
 שהוא פגם דמותו - כך נפגם הוא למטה, או

שְׁנַעֲשֶׂה אֵלֶם, אִו חֲרַשׁ, אִו סוּמָא, אִו חֲגַר, בְּשָׂבִיל
שְׂיִהְיֶה רְשׁוּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

וְאוֹתוֹ חֲשָׁךְ שׁוֹרָה בְּפָנָם שְׁלוֹ, וּמִיַּד יוֹדְעִים בּוֹ
דְּרָגוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, שְׁהֵם כַּחוֹת הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וּמְתַרְחָקִים מִמֶּנּוּ, שְׂכַבְר יוֹדְעִים
שְׂכַאוֹתוֹ פָּנָם לֹא שׁוֹרָה הַמֶּלֶךְ. וּמִשׁוּם זֶה חֵיּוֹת
הַמֶּלֶךְ מְתַרְחָקוֹת מִמֶּנּוּ, שְׂחִילוֹת הַמֶּלֶךְ לֹא שׁוֹרִים
וְלֹא מְתַקְרָבִים, אֶלָּא בְּמָקוֹם שְׂחַמֶּלֶךְ שׁוֹרָה. שְׂכַבְר
הֵם מְתַנְהָגִים אַחֲרָיו, כְּאִיבָרִים אַחַר הַגּוֹף.

וּבְאוֹתוֹ מָקוֹם שְׂשׁוֹרָה אוֹתוֹ חֲשָׁךְ, כְּפָה מְלֶאכִי
חֲפָלָה, שְׂנִקְרָאִים נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים,
מְתַקְרָבִים אֵלָיו, וְנוֹתְנִים לוֹ כְּפָה נְשִׁיכוֹת, וְאֵלָה
אוֹתָם יִסּוּרִים. וְאִם יֵשׁ לוֹ מָמוֹן שֶׁל מַעֲשִׂים טוֹבִים
שְׂעֲשֶׂה - יִתְמַעְטוּ מִמֶּנּוּ. וְאִיךְ יִתְמַעְטוּ מִמֶּנּוּ? אֶלָּא
כָּל זְכוֹת שְׂיִוְרָדָת לוֹ מְלֶמַעְלָה, נוֹתְנִים אוֹתָהּ
לְאוֹתָם מְלֶאכִי חֲפָלָה, וּמְבַטְלִים מִמֶּנּוּ יִסּוּרִים.
וְאִם אֵין לוֹ זְכוֹת וְלֹא חוֹבָה לְמַעְלָה, אֶלָּא הַכֹּל
לְמַטָּה - בְּכֹל זְכוֹת שְׂעוֹשָׂה, יוֹרֵד לוֹ מְמוֹנוֹת,

וַאֲמוֹת הָעוֹלָם מִתְקַרְבִּים אֵלָיו כְּנֶגֶד מְלֹאכֵי
הַחֲבֻלָּה, וְנוֹתֵן לָהֶם מָמוֹן וְנֹצֵל מֵהֶם.

וּמִשּׁוֹם זֶה הָיוּ יִשְׂרָאֵל מִקְרִיבִים לְעֹזְאֵזֵל אֵצֶל
אוֹתוֹ הַחֲשֵׁךְ. וְשִׁבְעִים פָּרִים כְּנֶגֶד שִׁבְעִים
אֲמוֹת, לְקַיֵּם הַפְּסוּק (משלי כה) אִם רָעַב שֵׁנֶאֱדָךְ
הֶאֱכִילָהוּ לֶחֶם וְאִם צָמֵא הִשְׁקָהוּ מַיִם. וּמִיָּד
שְׁחֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, עוֹבֵר אוֹתוֹ חֲשֵׁךְ מֵאוֹתוֹ כְּפָנָם
וְנִשְׁלָם. וְסוּד הַדְּבָר - (שמואל-ב יב) גַּם ה' הֵעֲבִיר
חֲטֵאתֶךָ לֹא תָמוֹת. וּמִיָּד חוֹזֵר בּוֹ שֵׁם ה' וּמִתְרַצָּה
(ומתרפא) בּוֹ מֵאוֹתָן נְשִׁיכוֹת שֶׁל הַיִּסּוּרִים, זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (ישעיהו ו) וְשָׁב וּרְפָא לוֹ. וּמִנֵּיִן שְׁחֹזֵר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִיָּד כְּשֹׁחֵזר בְּתִשׁוּבָה וְנִשְׁלָם אוֹתוֹ
הַפָּנָם? זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מלאכי ג) שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה
אֵלֵיכֶם.

וְזוֹהֵי תִשׁוּבָה גְמוּרָה שְׁנוֹרָמַת לְתַחֲזִיר בִּינָה,
שְׁהִיא יח"ו, לְגַבֵּי ה' שְׁהִיא מְלֻכּוֹת.
שְׁהוֹלָכֶת וְנוֹדֶדֶת (דף קבד ע"א) מִקְנָה, שְׁהִיא אוֹתָהּ דְמוֹת
שְׁנִקְשָׁרוֹת בָּהּ כָּל הַמְצוּוֹת, וְכֵה נִקְשָׁרוֹת עֶשֶׂר

ספירות. כשאתם עושה מצוה אחת ולא יותר, ועושה אותה ביראה ואהבת הקדוש ברוך הוא, בגללה שורות עליו עשר ספירות. וכל מי שקיים מצוה אחת כראוי, כאלו מקיים רמ"ח מצוות עשה, שאין מצוה שאינה כלולה מכל הרמ"ח. (עד כאן רעיא מהימנא).

איש איש כי תשטה אשתו וגו'. מה זה לגבי זה. אלא כמו שכתוב, למעל מעל בה'. רבי אלעזר אמר, איש איש, מה זה איש איש, שהרי באחד מספיק? אלא הרי פרשונה, אבל איש איש, משמע איש שהוא איש, וקיים פסוק שכתוב (משלי ה) שיתח מים מבורך וגו', אז הוא איש בעולם, איש לגבי אשתו. ומעלה בו מעל, הרי באחד מספיק, למה שנים? אלא אחד למעלה ואחד למטה, אחד לכנסת ישראל לאחד לבעלה. בגלל זה, והביא האיך את אשתו.

למה אל תכחין? סוד תדבר - משום שתכחין הוא שושבין תמלכה. כאן יש להסתכל, הרי

פתוב (ויקרא א) וְשַׁחַט אֶת כֶּן תִּבְקַר, וְשַׁחַט אַחַר וְלֹא
 הִכְהֵן, שְׁהִכְהֵן אָסוּר לוֹ בְּדִין בְּשִׁבִיל שְׂלֵא יִפְנֹם
 אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁהוּא אָחוּזוּ בּוֹ, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ וְהִכְיֵא
 הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הִכְהֵן, לָדוֹן דִּינָה? אֵלֶּא וְדֵאִי
 כִּהֵן לָזֶה רָאוּי, מִשּׁוּם שְׁהוּא שׁוֹשְׁבֵין הַמְּלָכָה, וְכָל
 נְשׁוֹת הָעוֹלָם מִתְּפָרְכוֹת (בַּאֲחֵזָה) בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וְעַל
 זֶה הָאִשָּׁה שְׁלֹמֶטָה מִתְּפָרְכֵת בְּשִׁבְעַת פְּרָכוֹת,
 שְׁאַחוּזָה בָּהּ בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וְהִכְהֵן עוֹמֵד לְתַקֵּן
 דְּבָרֵי הַמְּלָכָה וְלַעֲיֹן בְּכָל מַה שְׁצָרִידָה, וּמִשּׁוּם זֶה
 הִכְהֵן לָזֶה, וְלֹא אַחַר.

וְאִם תֵּאמַר שְׁהוּא עוֹשֶׂה דִין - לֹא כֹה, אֵלֶּא כִּדֵי
 לְהַרְבּוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם הוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּזֶה,
 וְלְהַגְדִּיל חֶסֶד. שְׂאִם אוֹתָהּ אִשָּׁה תִּמְצָא צְדָקָת
 וְנִפְאִית, הִכְהֵן מִגְדִּיל שְׁלוֹמָם, וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא
 שְׁמִתְעַפְּרֵת בְּבֵן זָכָר, וְנַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל יָדוֹ. וְאִם
 לֹא תִּמְצָא צְדָקָת, הוּא לֹא עוֹשֶׂה דִין, אֵלֶּא אוֹתוֹ
 שֵׁם קְדוּשׁ שְׁהִיא מְשַׁקֶּרֶת בּוֹ, הוּא עוֹשֶׂה אֶת תְּדִין
 וְהוּא בּוֹדֵק אוֹתָהּ.

בֵּינָה רְאִיָּה, הַכְּהֵן לֹא מְכַנֵּים אֶת עַצְמוֹ לְזוֹה, רַק
 כְּשֶׁהִיא נוֹתֶנֶת אֶת עַצְמָהּ לְפָנָיו לְכַסּוֹת
 (לְהוֹדִיבוֹת), (דף קכד ע"ב) פֶּעַם וּפְעָמִים שׂוֹאֵל אוֹתָהּ. בֵּינָה
 שֶׁהִיא רוֹצֵה לְהַמְצִיא וּכְפֹאֵית, אִזּוּ הַכְּהֵן עוֹשֶׂה
 מַעֲשֶׂה כְּדֵי לְהַרְבּוֹת שְׁלוֹם.

הַכְּהֵן כּוֹתֵב אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ פֶּעַם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל,
 אַחֲרַי כִּדּוּם כּוֹתְבוֹ לְמַפְרָע אוֹתִיּוֹת (רְשׁוּמוֹת)
 מְהַפְּכוֹת בְּאוֹרוֹתֵיהֶן, דִּין בְּדִין, רַחֲמִים בְּרַחֲמִים,
 רַחֲמִים בְּדִין, וְדִין בְּרַחֲמִים. נִמְצְאָה וּכְפֹאֵית -
 אוֹתִיּוֹת תְּרַחֲמִים נִמְצְאִים, וְתַדְיָנִים מְסַתְּלָקִים. לֹא
 נִמְצְאָה כְּרֵאוֹי - תְּרַחֲמִים מְסַתְּלָקִים, וְנִשְׁאָרִים
 תַּדְיָנִים, וְאִזּוּ נַעֲשֶׂה תַּדְיָן.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת טו) וַיִּבְאוּ מִרְתָּה וְלֹא
 יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִיָּם מִמֶּרְתָּה כִּי מָרִים הֵם, תְּרֵי
 פְּרָשׁוֹת. אָמַר, תּוֹהָה אֲנִי אִיךָ בְּנֵי אָדָם לֹא
 מְסַתְּפִלִים וְלֹא מְשַׁתְּדָלִים בְּדַבְרֵי תוֹרָה. כִּי אִם יֵשׁ
 לְהַסְתַּפֵּל, לָמָּה כָּתוּב כֹּאן, שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט
 וְשָׁם נִסְחָו?

אָבֵל וְהָיָה סוּד הַדְּבָר, שְׂפָאן עַל מַיִם זֶה הָיָה,
 מִשּׁוֹם שְׁהַמְצָרִים הָיוּ אוֹמְרִים, שְׂפָנִים שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל הָיוּ מֵהֶם, וְהָיוּ כַּמָּה בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁחֲשָׁדוּ בְּזֶה
 בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם, עַד שֶׁתְּקַדּוּשׁ פְּרוּף הוּא הֵכִיָּאם לְמָקוֹם
 זֶה וְרָצָה לְבַדְקָם. מַה כְּתוּב? וַיָּבֵאוּ מִרְתָּה וְגו'.

וַיִּצְעַק אֵל ה' וְגו'.

אָמַר הַקְּדוּשׁ פְּרוּף הוּא לְמִשְׁחָה, מִשְׁחָה, מָה אַתָּה
 רוֹצֵה? הֲרֵי כַּמָּה חֲבִילוֹת עוֹמְדוֹת עֲלֵיכֶם
 כָּאֵן, וְאֲנִי רוֹצֵה לְבַדֵּק כָּאֵן אֶת נִשְׁוֹת יִשְׂרָאֵל.
 כְּתוּב שֵׁם קְדוּשׁ וְזָרַק אוֹתוֹ לַמַּיִם, וַיִּבְדְּקוּ בָּלָם,
 נָשִׁים וְגִבְרִים, וְלֹא יִשְׁאָר לַעֲזוֹ עַל פְּנֵי. וְעַד שֶׁיִּבְדְּקוּ
 בָּלָם כָּאֵן, לֹא אֲשַׁרְהָ אֶת שְׁמִי עֲלֵיהֶם. מִיָּד -
 וַיִּזְרְחוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַף אֶת הַמַּיִם, זֶה הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ,
 אוֹתוֹ שֶׁהִכְהִין הָיָה כּוֹתֵב לְבַדֵּק אֶת נִשְׁוֹת יִשְׂרָאֵל,
 וְאֵז - שָׁם שָׁם לֹא חֵק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְחָהוּ.

וְאֵם תֹּאמַר, נִשְׁוֹת יִשְׂרָאֵל רְאוּי, הֵם לָמָּה? אֵלֶּא
 גַּם הֵם צְרִיכִים, שְׁלֹא נִמְמָאוּ בְּנִשְׁוֹת מְצָרִים.
 וְנִשְׁוֹת יִשְׂרָאֵל לֹא נִמְמָאוּ בַּמְצָרִים כֹּל אוֹתָן שְׁנַיִם

שָׁהוּ בִּינֵיהֶם, וְכֹלָם יֵצְאוּ, גְּבָרִים וְנָשִׁים, וְכֹאִים,
 וְנִמְצְאוּ זָרַע יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים וְזֹכָאִים. (דף קבה ע"א) אִזּוּ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשָּׂרָה שָׁמוּ בִּינֵיהֶם, וְעַל זֶה עַל
 מֵיָם וַדַּאי, שָׁם שָׁם לוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְתָּהוּ. גַּם
 בָּאֵן בְּמֵיָם בּוֹדֵק הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה, וּבִשְׁם הַקְּדוֹשׁ.

וּמֵן הָעֵפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן. אֵיזָה עֵפֶר?
 תְּרִי לְמִדְנֹה, כְּתוּב (קהלת ג) הַכֹּל תְּיָה מֵן הָעֵפֶר
 וְהַכֹּל שָׁב אֶל הָעֵפֶר. הַכֹּל תְּיָה מֵן הָעֵפֶר - אֶפְלוּ
 גַּלְגַּל חֲמָה, כָּל שָׁכֵן בֶּן אָדָם שֶׁנִּמְצָא מִמֶּנּוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵלּוּ כְּתוּב וּמֵן הָעֵפֶר וְלֹא יוֹתֵר
 - תְּיִיתִי אֹמֵר כֹּה. אֶבֶל בִּיּוֹן שְׁכֵתוֹב וּמֵן
 הָעֵפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁמַע שְׂאֵחַר
 הוּא. אֶלֶּא כְּתוּב (ישעיה מא) יִתֵּן כְּעֵפֶר חֲרָבוֹ, אֶלֶּה
 בְּעֵלֵי כְּלֵי זִיָן וּבְלִיסְטְרָאוֹת, בְּעֵלֵי דִיָן הַקִּשָּׁה.
 מִשְׁמַע שְׁכֵתוֹב בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן, שְׂאֵחַחוּזִים לְמִטָּה.
 וְעַל זֶה, יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל הַמֵּיָם.

מִי הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים - אֶלֶּה מִי יָם שְׁהֵם מְרִירִים.
 מֵהוּ? זֶה שְׁם הַקְּדוֹשׁ בְּשָׁעָה שֶׁנִּמְצָא בְּדִין, אִזּוּ

נִקְרְאִים מִי הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים. וּמִשׁוּם זֶה מִי הַיָּם
שְׁלֵמֶטָה כָּלָם מְרִירִים.

בֹּא רֵאָה, יָם קְדוֹשׁ זֶה, כְּפֹה נְהָרֹת מְתוּקִים
נִכְנָסִים בְּתוֹכוֹ, וּמִשׁוּם שֶׁהוּא דִין הָעוֹלָם,
מִימֵי מְרִירִים, מִשׁוּם שֶׁאֲחֻזוֹ בָּהֶם הַמְּנוֹת לְכָל בְּנֵי
הָעוֹלָם. וְאִף עַל גַּב שֶׁהֵם מְרִירִים, כְּשֶׁמֶת־פְּשָׁטִים
הֵם מְתוּקִים. לְפָעָמִים מִי הַיָּם מְרִירִים. לְפָעָמִים
הַיָּם שְׂבוּלֵעַ לְכָל שְׂאֵר הַיָּמִים, וְנִקְרָא יָם קָפוּא,
וּבוֹלֵעַ כָּל אוֹתָם אַחֲרֵים וְשׂוֹאֵב אוֹתָם לְתוֹכוֹ, וְלֹא
נִגְרִים הַחוּצָה. לְפָעָמִים שׂוֹרִים הַיָּמִים וּמִשְׁפִּיעִים
מֵאוֹתוֹ הַיָּם כָּל מֵה שֶׁשׂוּפֵעַ לְתַחַת־וֹנִים. וּבְכַפָּה
גּוֹנִים עֹמְדֵי יָם זֶה. הַיָּמִים הַמְּאָרְרִים, בְּשַׁעַה שְׂבֹא
הַנְּחֹשׁ וְהַטִּיל זְהָמָה, אִזּוֹ הַיָּמִים הַמְּאָרְרִים, וְעַל כֵּן
הַכֹּהֵן עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה לְמִטָּה, וְנִשְׁבָּע שְׂבוּעָה, וְנַעֲשֶׂה
דִין.

בֹּא רֵאָה, אִם הָאִשָּׁה נִמְצְאָת זָכָאִית, מִיָּם אֵלָה
נִכְנָסִים בְּתוֹכָהּ (דף קבה ע"ב) וְנִהְפְּכִים לְמֶתוּקִים,
וּמִנְקִים עֲצָמָה, וְעוֹמְדִים בְּתוֹכָהּ עַד שְׁמֵת־עֲפָרָת.

בִּיּוֹן שְׁמַת־עֲבָרָתָהּ, הָיוּ מִיַּפִּים בְּיַפִּי לְעֶבֶר שְׁבַמְעִיָּה,
וַיּוֹצֵא בֶן יָפֶה, נָקִי בְּלִי מוֹם שֶׁל הָעוֹלָם. וְאִם לֹא
- הַמִּים הָאֵלֶּה נִכְנָסִים בְּתוֹכָהּ, וּמְרִיחָה רִיחַ
זֶהָמָה, וְאוֹתָם מִים מִתְּהַפְּכִים לְנַחֵשׁ בְּמַעֲיָהּ. בְּמָה
שֶׁקְלָקְלָה נִתְפַּסֶּת, וְנִרְאָה קָלוֹן לְכָל, וְכֹף פְּרָשׁוּהָ
הַחֲבָרִים.

בֵּא רְאֵה, כָּל נְשׂוֹת הָעוֹלָם עוֹמְדוֹת בְּמִקוֹמָן
וְנִדְוֹנוֹת, וְעַל כֵּן, אוֹתוֹ מְקוֹם מִמָּשׁ שֶׁהֵן
עוֹמְדוֹת, שָׁם נִדְוֹנוֹת. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְרַצָּה בָּהֶם וְרוֹצֵה לְזַכּוֹתָם.

רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח, (תהלים קכה) אֲשֶׁתֶּךָ כְּנֶפֶן פְּרִיָּה
וְגו'. מַה נֶּפֶן לֹא מְקַבְּלַת עָלֶיָּה אֵלָּא מִשְׁלָה
- כֹּף אִשְׁתֵּי יִשְׂרָאֵל עוֹמְדַת בְּכַנּוֹן זֶה, שֶׁלֹּא
מְקַבְּלַת עָלֶיָּה אֵלָּא אוֹתוֹ בֶּן זוֹנָה, כְּמוֹ הַיּוֹנָה
(בְּיוֹנָה) הַזֶּה שֶׁלֹּא מְקַבְּלַת עָלֶיָּה אֵלָּא אוֹתוֹ בֶּן זוֹנָה.
וְעַל כֵּן, כְּנֶפֶן פְּרִיָּה בְּיִרְכְּתֵי בֵיתְךָ. מַה זֶה פְּרִיָּה?
כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (דברים כט) פָּרַח רֵאשׁ. פְּרִיָּה - פּוֹרְחַת,
שְׂמוֹצִיָּאָה עֲנָפִים לְכָל צֵד. וְאִיפֹה? בְּיִרְכְּתֵי בֵיתְךָ,

ולא לחוץ בשוק, משום שלא תבא לשקר בברית
עליונה.

וישלמה אמה, (משלי ב) העזבת אלוף נעוריה ואת
ברית אלהיה שכתת. מה זה ברית
אלהיה? אותו מקום שנקרא ברית והיא התקשרה
בו, בגלל כך בירכתי ביתך.

אמר רבי חזקיה, קללה תבא על אותו איש
שמשאיר את אשתו להראות עם שערות
ראשה בחוץ, וזה אחד מאותם צניעות של הבית.
ואשה שמוציאה משערות ראשה החוצה להתתקן
בו, גורמת עני לבית, וגורמת לבניה שלא יחשבו
בדור, וגורמת דבר אחר ששורה בבית. מי גרם
זה? אותו שער שגראה מראשה החוצה. ומה
בבית כך - כל שכן בשוק, וכל שכן חציפות
אחרת. ומשום זה, אשתך בנפן פריה בירכתי
ביתך.

אמר רבי יהודה, שער ראש (דף קכו ע"א) האשה
שמתגלה, גרם לשער אחר להתגלות

וּלְפָנֶיךָ אֹתָהּ. מִשּׁוּם כִּךְ צָרִיכָה אֲשֶׁה שְׂאֵפְלוֹ
 קוֹרוֹת בֵּיתָה לֹא יִירָאוּ שְׂעָרָה אַחַת מִרֵאשָׁה, וְכָל
 שְׂכֵן בַּחוּץ.

בֹּא רְאֵה, כִּמוֹ שְׂבִיבֵי הַשְּׂעִיר הוּא חֲמֵרֵת הַכֹּל -
 כִּךְ גַּם לְנִקְבָּה. יֵצֵא וּרְאֵה כַּמָּה פְּגָם גּוֹרֵם
 אוֹתוֹ שְׂעֵר הָאֲשֶׁה: גּוֹרֵם לְמַעְלָה וְגוֹרֵם לְמַטָּה,
 גּוֹרֵם לְבַעֲלָה לְהִתְקַלֵּל, גּוֹרֵם עֲנִי, וְגוֹרֵם דְּבַר אַחֵר
 בַּבַּיִת, גּוֹרֵם שְׂתֵּם־תֵּלֵק חֲשִׁיבוֹת מִכְּנִיָּה. הִרְחֲמֵן
 יִצְיָלְנוּ מִחֲצִיפוֹתָן.

וְעַל כִּךְ צָרִיכָה אֲשֶׁה לְהִתְכַּסּוֹת בְּזוּיּוֹת בֵּיתָה.
 וְאֵם עוֹשֶׂה כִּךְ, מַה כָּתוּב? (תהלים קכח) בְּנִידִי
 בְּשֵׁתְלֵי זֵיתִים. מַה זֶה בְּשֵׁתְלֵי זֵיתִים? מַה זֵית
 זֶה, בֵּין בְּסֵתוֹ בֵּין בְּקִיץ לֹא אוֹבְדִים עָלָיו, וְתָמִיד
 נִמְצְאוֹת בּוֹ חֲשִׁיבוֹת יִתְרָה עַל שְׂאֵר הָאֵילָנוֹת -
 כִּךְ בְּנִיָּה יַעֲלוּ בְּחֲשִׁיבוֹת עַל שְׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם.
 וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שְׂבַעֲלָה מִתְּכִרָּה בַּכֹּל: בַּפְּרָכוֹת
 שְׂלֵמַעְלָה, בַּפְּרָכוֹת שְׂלֵמַטָּה, בְּעֵשֶׂר, בְּבָנִים וּבְבָנֵי
 בָּנִים. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם) הֵינָה כִּי בֵן יִכְרֵךְ וְנָכַר יִרְאֵה

ה'. וְכַתּוּב, יְבָרְכֶךָ ה' מִצִּיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְרֵאָה בָּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל.

(ישראל תזמן מקדוש)

רְעִיָא מְהִימְנָא

אַלְיָהוּ, קוּם פְּתַח אֶתִּי בְּמִצּוֹת, שְׂאֲתָה הוּא
עוֹזֵר לִי בְּכָל צָר, שְׁחֲרֵי עֲלֶיךָ נֹאמֵר
בְּתַחֲלָתָה, (במדבר כה) פִּינְחָם בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן תַּכְהֵן.
וּבֶן אַהֲרֹן הוּא וְדַאי אַח שְׁלִי, אַח לְצָרָה יוֹלֵד.

פְּתַח וְאָמַר, מִצְוָה לָרוֹן בְּדִינֵי סוּטָה, זֶהוּ שְׂפָתוֹב
וְעֵבֶר עֲלָיו רוּחַ קִנְיָה וְקִנְיָ וְגו'. וְדַאי רוּחַ
קִנְיָה נִמְצְאָת בְּשֵׁנֵי צְדָדִים, אַחַד בְּשֶׁקֶר וְאַחַד
בְּאַמְת, בְּגִלְלָה זֶה, בְּרוּחַ שְׁקֵר - וְקִנְיָ אֶת אִשְׁתּוֹ,
וְהִיא לֹא נִטְמָאָה. וְלְמַדְנֵהּ, וְעֵבֶר עֲלָיו וְגו', וְקִנְיָ
אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִיא נִטְמָאָה.

וְכִי יֵשׁ אַמְת בְּרוּחַ טְמָאָה? אֵלָּא בְּאָדָם מִצַּד עֵץ
טוֹב וְרָע, שָׁם יֵצֵר הָרָע, נְחָשׁ. בְּזִמְנ שֵׁישׁ
לְאָדָם אִשָּׁה יָפָה בְּכָל מַעֲשִׂים טוֹבִים, שְׁנֵאמַר כֹּה

(משלי יב) אִשֶּׁת חֵיל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ, לַיִצָּר הָרַע יִישׁ
 קִנְיָהּ, כְּמוֹ שְׁלֹמֹדֶנּוּ שֶׁקִּנְיָ אָדָם עַל אִשְׁתּוֹ, עַד
 שֶׁפָּתַח אוֹתָהּ וְנָרַם לָהּ מִיָּתֵהּ. וְלִפְעָמִים שׁוֹלֵט
 עָלֶיהָ בַּעֲבֻרוֹת וּמְטִימָא אוֹתָהּ וְנַעֲשִׂית נְבִלָה.

וַיִּצָּר הָרַע מִצָּד יָמִין שְׁלוֹ, הִרְגִּית יִשְׁמַעֲאֵל, נִקְרָא
 נְחָשׁ. וּמִצָּד שְׁמֵאלוֹ הִרְגִּית עֵשׂוֹ, סְמָא"ל,
 נִקְרָא כְּלָב, מִמְּנַח שֶׁל גִּיהֲנָם שֶׁצּוֹנַח הֵב הֵב. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (משלי ה) לַעֲלוּקָה שְׁתִּי בָנוֹת הֵב הֵב. וּבְרָצוֹנוֹ
 לֶאֱכֹל נִשְׁמָה טְמֵאָה כָּאֵשׁ שְׁלוֹ, גִּיהֲנָם. וְעָבַר עָלָיו
 רוּחַ טְמֵאָה וְקִנְיָ אֶת אִשְׁתּוֹ בְּאֵמֶת, וְהִיא נְטִמָּאָה.

וּבְנִלְלָהּ נְאֻמָּר, (ויקרא כא) וּבַת אִישׁ כֹּהֵן - זֶה
 מִיִּכְאֵל - כִּי תִחַל לְזַנוֹת אֶת אִבְיָהּ הִיא
 מְחַלְלַת כָּאֵשׁ תִּשְׂרֹף. וְשֵׁם נִשְׂרָפַת אוֹתָהּ זַחְמָא,
 וּמִתְלַפֶּנֶת הִיא מִמֶּנּוּ כִּכְסֵף שְׂמֵת־לִבָּן כָּאֵשׁ, וְאוֹתָהּ
 עֹפְרַת שֶׁל זַחְמָא נִשְׂרָפַת, וְנַעֲשִׂית עֹפֵר וְנִאֲבָדַת.

כְּמוֹ זֶה יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהֵם מְחַלְלִים אֶת הַתּוֹרָה,
 תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַנֵּים אוֹתָם לְגִלוֹת כְּנִי
 עֵשׂוֹ וּבְנֵי יִשְׁמַעֲאֵל שֶׁתַּחַת שְׁעֵבוּדָם, שֶׁדְּרָגְתָם

כָּל־ב וְנָח־ש, וְנִדְוָנִים שָׁם, וּבָהֶם יִתְפָּרְרוּ וַיִּתְלַבְּנוּ
וַיִּצְרְפוּ בְּצַרְף הַכֶּסֶף וּבְכַחַן הַזָּהָב. וְהוּא שְׁפָתוֹב
(זכריה יג) וַיִּצְרְפֹתֵימָם בְּצַרְף אֶת הַכֶּסֶף וּבְחֲנֻתֵימָם בְּכַחַן
אֶת הַזָּהָב, עַד שְׁיִתְקַיֵּם בָּהֶם, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ
חֲמַאִיכֶם בַּשָּׁנִים בַּשְּׁלֹג יִלְבִּינוּ.

וַעֵץ טוֹב וָרַע, בְּגִלְלוֹ נֶאֱמַר (שמות טו) וַיִּזְרְחוּ ה' עֵץ
וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם וְגו'. מִשׁוֹם
שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עִם עַרְב רַב, כֻּלָּם הָיוּ עֵץ שֶׁל טוֹב
וָרַע, וְעַל זֶה חָצִיו מִתּוֹק מִצַּד יָמִין, וְחָצִיו מֵרַם מִצַּד
שְׂמָאל. וּבְזִמְנֵן שֶׁעַרְב רַב הָיוּ מִחֲטִיאִים אֶת יִשְׂרָאֵל,
חָיָה בְּאֵלוֹ הָיוּ כֻּלָּם מִצַּד הָרַע, וְהַמַּיִם חֲזָרוּ לְהִיּוֹת
מְרִירִים כְּמוֹ אוֹתוֹ עֵץ מֵרַם בְּמַיִם. וְהוּא שְׁפָתוֹב
וַיִּבְאוּ מִרְתָּה וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִיָּם מִמֶּרְחָה כִּי
מְרִים הֵם.

וַעֵץ מֵרַם זֶה הוּא כְּמוֹ נִסְיוֹן הַסּוּפָה. אִם סָטְתָה
תַּחַת בַּעֲלָהּ, אוֹתָם מִיָּם שְׁמִשְׁקִים אוֹתָם
חֲזָרוּ לְהִיּוֹת מְרִירִים, וּבָהֶם צָבְתָה בְּטָנָה וְנִפְלָה

יִרְכָּה. וְאִם לֹא סָמְתָה, מַה פְּתוּב? וְנִקְתָּה וְנִזְרָעָה
זָרַע, וּמוֹלִידָה בֶּן. אַף כָּאן וַיִּמְתְּקוּ הַפִּיִּים.

כְּמוֹ זֶה יַעֲשֶׂה לְנַפְשׁוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּנִיּוֹתָהּ
הַאֲחֵרוֹנָה, זֶהוּ אֶפְתּוּב (דניאל יב) יִתְבָּרְרוּ
וַיִּתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים - אֲשֶׁר הֵם מֵצַד הַטּוֹב, וְעוֹמְדִים
בְּנִסְיוֹן. וְהִרְשִׁיעוּ רָשָׁעִים - הֵם מֵצַד הָרָע, וַיִּתְקַיֵּם
בָּהֶם (יחזקאל יג) וְאֵל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ, וְהוֹרַג
אוֹתָם.

וְהַמְשַׁכְּלִים יִבְנִינוּ - מֵצַד הַבִּינָה, אֲשֶׁר הוּא עֵץ
הַחַיִּים, בְּגִלְגָּלָם נֵאמַר (דניאל יב)
וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ, בְּחִבּוּר זֶה אֶשְׁלֶף,
אֲשֶׁר הוּא סֵפֶר הַזֹּהַר, מִזֹּהֵר הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה תְּשׁוּבָה.
בְּאֵלָה לֹא צָרִיךְ נִסְיוֹן, וּמִשׁוּם אֲשֶׁר תִּיּוֹדִים יִשְׂרָאֵל
לְטַעַם מֵעֵץ הַחַיִּים, אֲשֶׁר הוּא סֵפֶר הַזֹּהַר הַזֶּה, יֵצְאוּ
בוֹ מִתְקָלוֹת, וַיִּתְקַיֵּם בָּהֶם (דברים לב) ה' כָּרַד יִנְתְּנוּ
וַאֲזַן עֲמוֹ אֵל נִכְר.

וְעֵץ טוֹב זָרַע, אֲשֶׁר הוּא אִסּוּר וְהַתֵּר, טְמֵאָה וְטַהֲרָה,
לֹא שׁוֹלֵט יוֹתֵר עַל יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁרִי פִּרְנָסְתָנוּ

לא תהיה אלא מצד עין החיים, שאין שם לא קשי מצד הרע, ולא מחלקת מרוח הטמאה, שכתוב (זכריה ג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ.

שלא יתפרנסו תלמידי חכמים מעמי הארץ אלא מצד הטוב, שאוכלים טהרה, כשר, הטהר, ולא מערב רב שאוכלים טמאה, פסול, אסור. שהם טמאים, שמטמאים עצמם בנדה שפחה גויה זונה, משום שהם בני לילית, שהיא נדה שפחה גויה זונה, חוזרים לשרשם, ועליהם נאמר (ישעיה יד) כי משרש נחש יצא צפע.

ובזמן שעין טוב ורע שולט, שהוא חלין של טהרה וחלין של טמאה, הם חכמים שדומים לשבתות וימים טובים, אין להם אלא מה שנותנים להם אותם חלין, כמו יום השבת שאין לו אלא מה שמתקנים לו בימות החול.

ובזמן ששולט עין החיים, נכפה עין טוב ורע, ולא יהיה לעמי הארץ, רק מה שנותנים

לָהֶם תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְנִכְפָּיִם תַּחֲתֵיהֶם, וּכְאֵלוֹ לֹא
הָיוּ בְּעוֹלָם.

וְכֵן אִסּוּר וְהִתֵּר, טְמֵאָה וּמְהֻרָּה, לֹא עוֹבֵר מֵעַמִּי
הָאֶרֶץ, שְׂמֵצָדָם אֵין בֵּין גְּלוּת לַיְמוֹת הַמְּשִׁיחַ
(אֵלֵיהֶם) אֲלֵא שְׂעֵבוֹד מִלְכִּיּוֹת בְּלִבָּה, שֶׁהֵם לֹא
טוֹעֲמִים מֵעֵץ הַחַיִּים, וְצָרִיךְ לָהֶם מִשְׁנָה בְּאִסּוּר
וְהִתֵּר, טְמֵאָה וּמְהֻרָּה. אֲלֵא יֵהִיוּ מְבֹיִם לִפְנֵי
תִּלְמִידֵי חֲכָמִים כְּמוֹ חֲשָׁד לִפְנֵי הָאוֹר, שְׂעָרְכָּ רַב
הֵם עַמִּי הָאֶרֶץ, הֵם חֲשׂוֹכִים. וְלֹא נִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל,
אֲלֵא עֲבָדִים מְכֻרָּים לְיִשְׂרָאֵל, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם
כְּבִהְמוֹת, וְכֹךָ פִּרְשׁוּתָּ.

וַיִּשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ אָדָם. וּמִנֵּינִ שְׂיֵשׁ כָּהֶם בְּהִמָּה
וְאָדָם? זֶהוּ שְׂפָתוֹב (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֹאנִי
צֹאן מִרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְאַתָּן צֹאנִי צֹאן מִרְעִיתִי
- הֵם עַמִּי אֶרְצוֹת טוֹבִים מְצַד הַטּוֹב. אָדָם אַתֶּם
- תִּלְמִידֵי חֲכָמִים.

וּבְפָסוּק זֶה גַם רָמוֹז לוֹ, (תהלים פא) לוֹ עַמִּי שׁוֹמֵעַ
לִי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אַחַר שֶׁאָמַר עַמִּי, לָמָּה

אמר ישראל? אלא עמי - עמי הארצות. ישראל
 - תלמידי חכמים ובגללו נאמר (שמות יד) וכני
 ישראל יצאים ביד רמה.

כמו שחלקם הקדוש פרוץ הוא פתח סיני, כך
 חלקם בגאולה האחרונה, שישראל שנאמר
 בהם (שם יג) וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים,
 מצד עין החיים, שהם חמשים שנות יובל, נאמר
 בהם (שם יט) הטה יעלו בהר. ובהם (שם יד) ויסע מלאך
 האלהים החלף לפני מתנה ישראל. ולקחם נאמר (שם
 יט) ואשא אתכם על פני נשרים, שהם ענני כבוד,
 ואבא אתכם אלי. וכני ישראל יצאים ביד רמה,
 כך יוציא את תלמידי חכמים בכל הכבוד הזה.

וכמו שנאמר בעמי הארץ מצד הטוב, (שם)
 ויתיצבו בתחתית הר - כך יהיה ביציאה
 האחרונה תחת תלמידי חכמים, בעבד שהולך
 לרגלי סוס בעליו, וכמו שאמר להם בתחתית
 הר: אם תקבלו תורתי - מוטב, ואם לאו - שם
 תהא קבורתכם. כך יהיה ביציאת גאולה אחרונה:

אם תקבלו עליכם תלמידי חכמים ביציאת הנלות, באדם שרוכב על סוס ועבד שמשמשו - מוטב. ואם לא - שם תהא קבורתכם בנלות.

וערב רב, כמו שנאמר בהם, (שמות ב) וירא העם ויגעו ויעמדו מרחק. כך יהיו רחוקים מן הנאלה, ויראו תלמידי חכמים והעם הקדוש בכל הכבוד הזה, והם רחוקים מהם. ואם ירדו להתחבר אתם, מה פתוב בהם? (שם יט) לא תגע בו יד פי סקול יסקל או ירה יורה. באותו זמן יתקיים בישראל, (דברים לב) ה' בך ינחננו ואין עמו אל נכר, ותרשי פרשוה, אין מקבלים גרים לימות המשיח. (שמואל א ב) ורשעים בחשף ידמו - הם ערב רב. ומשום זה אמר עליהם הנביא, (יחזקאל יג) ואל אדמת ישראל לא יבאו.

אמר אליהו, רועה הנאמן, תרי שעה היא לעלות למעלה, בשבועה אמר אתה, שתרי בגלגלך אני רוצה לעלות. שנתן לי הקדוש ברוך הוא רשות להתנלות לך בבית האסורים שלך,

בְּקִבּוּרְתֶךָ, וְלַעֲשׂוֹת עִמָּךְ טוֹב, שְׂאֵתָה מְחֻלָּל
בְּחַטָּאי הָעָם. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (ישעיה נג) וְהוּא מְחֻלָּל
מִפְּשָׁעֵינוּ.

אָמַר לוֹ רוּעָה הִנָּאֲמֵן, בְּשִׁבוּעָה עָלֶיךָ פָּשַׁם ה',
אֵל תֵּאֱחָר בְּכָל יְכֻלְתֶּךָ, שְׁחַרֵי אֲנִי בְּצַעַר
רַב. (שמות כ) וַיִּפֶן כַּה וְכֵה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, עֹזֵר
לִי, לְהוֹצִיאֵנִי מִצַּעַר זֶה, בְּקִבּוּרָה זֹו שְׂנֵאֲמַר עָלַי,
(ישעיה נג) וַיִּתֵּן אֶת הָרָשָׁעִים קִבְּרוֹ, וְלֹא נִדְּעָ כִּי, וַאֲנִי
חָשׁוֹב בְּעֵינֵיהֶם, בֵּין עָרַב רַב הָרָשָׁעִים, כְּכֹלֵךְ מֵת
שְׁפָרַח בֵּינֵיהֶם, שְׁחֻכְמַת סוּפְרִים תִּסְרַח בֵּינֵיהֶם
בְּכָל עִיר וָעִיר וּבְכָל מְקוֹם שִׁישְׂרָאֵל מִפְּזָרִים
בֵּינֵיהֶם בֵּין הַמְּלָכִים. וְחִזְרוּ אוֹתָם עָרַב רַב רוּעִים
עַל יִשְׂרָאֵל, צֵאן תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא, שְׂנֵאֲמַר בָּהֶם
(יחזקאל לד) וַאֲתָן צֵאֲנִי צֵאֲן מִרְעִיתִי אָדָם אֲתָם, וַאֲיִן
לָהֶם יְכֻלַּת לַעֲשׂוֹת טוֹב עִם תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים.

וַאֲנִישֵׁי חֵיל וַיֵּרְאִי חֲטָא מְסוּבְּכִים מֵעִיר לְעִיר וְלֹא
יְחֻנְנוּ, וּמְחַרִּימִים עָרַב רַב בֵּינֵיהֶם. וְלֹא
נֹתְנִים לָהֶם בְּמִקּוֹמוֹת רַבִּים, אֲלָא דְבַר קְצוּב,

שְׁלֹא תִהְיֶה תְּקוּמָה לְנַפְלֹתֶם, וְאַפְלוּ חַיֵּי שְׁעָה.
 וְכָל הַחֲכָמִים וְאַנְשֵׁי חַיִל וְיִרְאֵי חֹטֵא בְּדַחַק וַיְגֹזוּ,
 חֲשׂוּבִים בְּכָלֵבִים, בָּנִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפִזּוֹ אֵיכָה
 נִחְשְׁבוּ לְנַבְלֵי תְּרֵשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת. שְׁלֹא מִצְאוּ
 אַכְסֵנְיָה בֵּינֵיהֶם.

וְאוֹתָם עָרַב רַב הֵם עֲשִׂירִים בְּשִׁלּוֹת, בְּשִׁמְחָה,
 בְּלֵי צַעַר, בְּלֹא יְגֹזוּ כָּלֵל, גְּזוּלָנִים, בְּעֲלֵי
 שַׁחַד, שְׁהֵם דִּינָנִים רְאֵשֵׁי הָעָם. (בראשית ז) כִּי מִלְּאָה
 הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם. עֲלֵיהֶם נֹאמַר (איכה א) הִיוּ
 צָרִיף לְרֹאשׁ. בְּשִׁבּוּעָה עֲלִיף פַּעַם שְׁנֵינָה, בְּחֵי ה'
 צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, שְׁכָל
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֹא יִפְלוּ מִפִּיךָ, בְּכָל יְכֹלְתֶךָ לְדַבֵּר
 אוֹתָם לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְהִרְאוֹת אֶת הַדַּחַק
 שְׁלָחֶם. (עד כאן רעיא מהימנא).

אִישׁ כִּי יִפְלֹא לְגִדּוֹר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה
 ט) מִדּוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ וְגו'. מִדּוּעַ בָּאתִי.
 כִּמָּה חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שְׁכָכֵל מְקוֹם כּוּ הֵם שׁוֹרִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

נמצא ביניהם, משום שלא מעביר אהבתו מהם.
 מה פתוב? (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי
 בתוכם. ועשו לי מקדש סתם. שכל בית כנסת
 בעולם נקרא מקדש, וְהָרִי פְּרִשׁוּתָּהּ. וְהַשְּׂכִינָה
 מְקַדֶּימָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת.

אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שֶׁנִּמְצָא מְעַשְׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים בְּבֵית
 הַכְּנֶסֶת, מִשׁוּם שֶׁכּוּ נִשְׁלָם מֵהַשְּׂנֵשְׁלָם,
 וְהֵם מִתְקַדְּשִׁים בְּהִתְחַלָּה בַּשְּׂכִינָה, וְהָרִי
 נִתְפָּאֵר. וְהָרִי צָרִיךְ שֶׁיִּמְצְאוּ עֲשָׂרָה בְּזִמְנֵי אֶחָד
 בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְלֹא יָבֹאוּ קְבוּצוֹת קְבוּצוֹת,
 שְׁלֹא תִתְעַכֵּב שְׁלֵמוֹת הָאֵיבָרִים, שְׁהָרִי הָאָדָם
 בְּזִמְנֵי אֶחָד עֲשָׂאוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִתְקִינוּ
 כְּאֶחָד כָּל הָאֵיבָרִים. וְהוּ שְׂפָתוֹב (דברים לב) הוּא
 עֹשֶׂה וַיְכַנְנֶהּ.

בֹּא רֵאָה, כִּינֹן שֶׁנִּשְׁלָמוּ אֵיבָרֵי הָאָדָם, בְּאוֹתוֹ זִמְנֵי
 הִתְתַּקֵּן לְכָל אֵיבָר וְאֵיבָר כְּרָאוּי. כְּמוֹ זֶה,
 כִּינֹן שֶׁשְׂכִינָה מְקַדֶּימָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, צָרִיךְ עֲשָׂרָה
 שֶׁיִּמְצְאוּ שָׁם כְּאֶחָד, וַיִּשְׁתַּלֵּם מֵהַשְּׂנֵשְׁתַּלֵּם. וְאַחַר

שמתתקן הכל. ובמה הוא תקון הכל? כמו
שנאמר (משלי יד) ברב עם הדרת מלך. ועל זה העם
שנא אחר כך, כלם תקון הגוף.

ובשפאה ומקדימה שכינה, ובני אדם לא באים
כראוי - הקדוש ברוך הוא קורא,
מדוע באתי ואין איש. מה זה ואין איש? שלא
מתקנים האיברים ולא השלם הגוף. שפשגוף לא
משלם, אין איש. ומשום זה, ואין איש דוקא. ובא
וראה, בשעה שהגוף השלם למטה, קדשה עליונה
באה ונכנסת בגוף זה, ונעשה למטה כמו למעלה
מש, ואז הכל צריכים שלא יפתחו פה בדברי
העולם. משום שחרי עומדים ישראל בשלמות
עליונה ומתקדשים בקדשה עליונה, אשרי חלקם.

איש כי יפלא וגו'. מה זה כי יפלא? שנפרד
משאר בני העולם להתקדש כמו שלמעלה
ולחמצא שלם. בשעה שנא אדם לטהר - מטהרים
אותו. אדם שרוצה להתקדש - מקדשים אותו,

ופורסים עליו קרנשה עליונה, קרנשה שחתקדש בה
הקדוש ברוך הוא.

רבי אפא פתח, (תהלים קג) לָדוֹד בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה'
וְכָל קְרַבֵּי אֶת שֵׁם קְדָשׁוֹ. כִּמְהָ יֵשׁ לוֹ לְאָדָם
לְהִסְתַּכֵּל וְלִדְרֹעַת בְּעִבּוֹדַת רַבּוֹנוֹ, שְׁחֵרֵי כָּכָל יוֹם
וַיּוֹם הַכְּרוֹז קוֹרָא וְאוֹמֵר: (משלי א) עַד מָתֵי פְתִים
הִיאֲהֵבוּ פְתֵי וְגו'. (ירמיה ג) שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹכְבִים אֲרָפָה
מִשׁוֹכְבֵי תִיכֶם. וַאֲיֵן מִי שִׁירְכִין אֲזַנָּיו. הַתּוֹרָה מְכַרְיָזָה
לְפָנֵיהֶם, וַאֲיֵן מִי שִׁישְׁנִית.

בא ראה, בן אדם הולך בעולם הוזה וחישוב ששלו
הוא תמיד וישאר בתוכו לדורי דורות. עד
שהוא הולך בעולם, נותנים אותו בקולר. עד
שהוא יושב, דנים אותו במושב הדינים עם שאר
בני הדין. אם נמצא לו סנגור - הרי נצול מהדין.
זהו שכתוב (איוב לג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד
מני אלה לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרָאֵל וַיְחַנְּנוּ וַיֹּאמֶר וְגו'. מי
הוא הסנגור? אלה מעשים בשרים שעומדים
(דף קכו ע"ב)
על האדם בשעה שמצטרף להם.

וְאִם לֹא יִמָּצֵא עָלָיו סַנְגוֹר - תְּרֵי תִּתְחַיֵּב מִהַדִּין
 לְהַסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כְּשֶׁשׁוֹכֵב
 בְּקוֹלֵר הַמֶּלֶךְ, עַד שְׁמֵרִים עֵינָיו, רוֹאֶה שְׂפָאִים
 אֵלָיו שְׁנַיִם שְׂכוֹתָבִים לְפָנָיו כֹּל מֵה שֶׁעָשָׂה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, וְכֹל מֵה שֶׁהוֹצִיא מִפִּי, וְנוֹתֵן דִּין (הַשְּׂבוּי) עַל
 הַכֹּל וְכוֹתְבִים לְפָנָיו. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (עֲמוּס ד) כִּי הִנֵּה
 יוֹצֵר תְּרִים וּבִרָא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מֵה שֶׁחָו וְגו'.

וְהוּא מוֹדָה עֲלֵיהֶם.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁעָשָׂה, עוֹלָה
 וְעוֹמֵד עָלָיו לְהַעֲדֵד בּוֹ, וְעוֹמְדִים לְהַעֲדֵד עָלָיו,
 וְכֵלָם יוֹרְדִים וְנִרְשָׁמִים לְפָנָיו וְעוֹמְדִים לְפָנָיו, וְלֹא
 עוֹבְרִים מִמֶּנּוּ עַד שֶׁעָשָׂה שְׁנֵדוֹן בָּהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם.
 בֹּא רֵאֶה, כֹּל אוֹתָם דְּבָרִים שֶׁעָשָׂה בֵּין אָדָם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, כֵּלָם זְמִינִים וְעוֹמְדִים לְהַעֲדֵד בּוֹ, וְלֹא נֶאֱכָרוּ
 מִמֶּנּוּ.

וּבְשָׁעָה שֶׁמוֹצִיאִים אוֹתוֹ לְקַבֵּר, כֵּלָם מוֹדְמִנִים
 וְהוֹלְכִים לְפָנָיו. וּשְׁלָשָׁה כְּרוּזִים
 מִכְּרִיזִים; אֶחָד לְפָנָיו, וְאֶחָד מִיְמִינוֹ, וְאֶחָד

משמאלו, ואומרים: זה פלוני שמרד ברבוננו; מרד
למעלה, מרד למטה, מרד בתורה, מרד במצוותיו.
ראו מעשיו! ראו דבריו! טוב לו שלא נברא!

עד שמגיע לקבר, כל המתים רוגזים עליו
ממקומם ואומרים: אוי אוי שזה נקבר
בתוכנו! מעשיו ודבריו מקדימים ונכנסים לקבר,
ועומדים על אותו גוף, ורוחו הולכת ושטה
ומתאבלת על הגוף. כיון שהאדם נטמן בבית
הקברות, הו"מ"ה מקדים ויוצא תחת ידיו שלשה
פתי דינים שממנים על דין הקבר, ושלשה
שרביטי אש בידיהם, ודנים רוח ונפש באחד. אוי
על אותו הדין! אוי על מעשיו!

בשעה שהוא תפוס בקולר המלך ונדון דינו
ונשלים, שלא נמצא עליו סניגור, ושומר
המלך נוחת, ועומד לפניו לרגליו, וחרב שנונה
אחת בידו.

מרים האיש את עיניו, ורואה בתלי הבית
לוהטים באש (הדיו) ממנו. וכין כך רואה

אותו לְפָנָיו כִּלּוּ מְלֵא עֵינַיִם, לְבוּשׁוֹ אִישׁ לִזְהַט
 לְפָנָי הָאָדָם. כִּי הוּא וְדָא, שְׁחָרֵי כַּמָּה בְּנֵי אָדָם
 רָאוּ מִלְּאָף בְּשׁוּק וְעָמְדוּ לְפָנָיו, וְשָׂאָר בְּנֵי אָדָם לֹא
 רָאוּ אוֹתוֹ.

וְאִם הֵאמַר, תְּרֵי כְּתוּב (תהלים קד) עֲשֵׂה מִלְּאָכֵינוּ
 רוּחֹת וְגו', אֵיךְ יִכּוֹל לְהִרְאוֹת בְּאֶרֶץ? אֵלֶּי
 דְּבַר זֶה כִּי בְּאֶרוּחֵנוּ: שְׂכִינֵנוּ שְׂיִוְרַד מִלְּאָף לְאֶרֶץ,
 מִתְּלִבַּשׁ בְּגוּף, וְנִרְאֶה לְמִי שְׁנִרְאֶה בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ
 שֶׁהוּא לְבוּשׁ בּוֹ. וְאִם לֹא, לֹא יִכּוֹל הָעוֹלָם לְסַבְּלוֹ
 וּלְהִרְאוֹת בּוֹ. כָּל שְׂכֵן וְכָל שְׂכֵן זֶה שְׂכָל בְּנֵי
 הָעוֹלָם צְרִיכִים אוֹתוֹ.

שְׂלֵשׁ טַפּוֹת בְּחֶרֶבּוֹ, וְתֵרֵי בְּאֶרוּחֵנוּ הַחֲבֵרִים.
 כִּינֹן שְׂרוּאֵהוּ, מוֹדְעֵנָע כָּל גּוּפּוֹ וְרוּחוֹ,
 וְלִבּוֹ לֹא שׁוֹכֵה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא הַמְּלֶךְ שֶׁל כָּל
 הַגּוּף. וְרוּחוֹ הוֹלֶכֶת בְּכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף, וְנִפְרֶדֶת
 מֵהֶם, כִּמוֹ בֶּן אָדָם שֶׁנִּפְרָד מִחֲבֵרָו לְלֶכֶת לְמָקוֹם
 אַחֵר. אִזּוּ הוּא אוֹמֵר אוֹי עַל מַה שֶׁעָשָׂה - וְלֹא

עוזר לו, אלא אם הקדים רפואת התשובה עד
שלא הגיעה אותה שעה.

פִּוּחַד אֹתוֹ הָאִישׁ וְרוּצָה לְהִסְתַּר וְלֹא יָכוֹל.
בֵּינָן שְׂרוּאָה שְׂאִינֵנוּ יָכוֹל, הוּא פּוֹתַח עֵינָיו,
וַיֵּשׁ לוֹ לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, וּמִסְתַּכֵּל בּוֹ בְּעֵינַיִם פְּקוּחוֹת.
וְאִזּוֹ הוּא מוֹסֵר עַצְמוֹ וְנִפְשׁוֹ. וְאוֹתָהּ שָׁעָה הוּא זְמַן
דִּין הַגְּדוֹל שֶׁהָאָדָם גְּדוֹן בּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאִזּוֹ הָרוּחַ
הוֹלֵקֶת בְּכָל הָאֵיבָרִים שֶׁל הַגּוֹף וְנִפְרָדֶת מֵהֶם,
וּמְשׁוּמְטָת בְּכָל הָאֵיבָרִים וּמְזַדְעָזְעֶת לְכָל הַצְּדָדִים,
וְכָל אֵיבָרֵי הַגּוֹף בְּלֵם מְזַדְעָזְעִים.

בְּשִׂמְנֵיָעָה הָרוּחַ לְכָל אֵיבָר וְאֵיבָר וְנִפְרָדֶת
מִמֶּנּוּ, נוֹפֶלֶת וַיָּעָה עַל אֹתוֹ אֵיבָר,
וְהָרוּחַ מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ, וּמֵיֵד יַת אֹתוֹ אֵיבָר,
וְכֵן בְּכָלֵם.

בֵּינָן שְׂמִנֵיָעָה הָרוּחַ לְצֵאתָ, שְׁחֵרֵי נִפְרָדָה מִכָּל
הַגּוֹף, אִזּוֹ הַשְּׂכִינָה עוֹמְדָת עָלָיו, וּמֵיֵד
פּוֹרַחַת מִהַגּוֹף. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁנִּדְבַק בָּהּ!

אוי לאַוְתֶם רְשָׁעִים שְׂרַחֲוֹקִים מִמְּנָה וְלֹא
מִתְדַבְּקִים בָּהּ!

וְכַמָּה פְּתֵי דִינִים עוֹזֵר הָאִישׁ בְּשִׁיזְיָא מִהָעוֹלָם
הַזֶּה? אַחַד - אוֹתוֹ דִּין עֲלִיּוֹן שְׂאֵמְרָנוּ
בְּשִׁיזְיָא תְּרוּחַ מִהַגּוֹף. וְאַחַד דִּין, בְּשִׁמְעִיּוֹ
וְדַבְּרִיּוֹ הוֹלְכִים לְפָנָיו וְהַכְּרוֹזִים מִכְּרוֹזִים עֲלָיו.
וְאַחַד דִּין בְּשִׁנְכָנָם לְקַבֵּר. וְאַחַד דִּין הַקְּבָר. (דף קכו ע"א)
וְאַחַד דִּין הַתּוֹלְעָת. וְאַחַד דִּין הַגִּיהֶנָם. וְאַחַד דִּין
הַרוּחַ שְׁהוֹלְכַת וּמְשׁוֹטְטַת בְּעוֹלָם וְלֹא מוֹצֵאת
מָקוֹם עַד שִׁישְׁתְּלָמוּ מֵעֲשִׂיּוֹ. וְדַאי שְׂבַעָה עֶדְנִים
יִחַלְפוּ עֲלָיו. בְּגִלְלָה זֶה צָרִיד הָאָדָם בְּשִׁהוּא נִמְצָא
בְּעוֹלָם הַזֶּה לִירָא מִרְבוּנוֹ וּלְהַסְתַּכַּל בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
בְּמֵעֲשִׂיּוֹ, וַיָּשׁוּב מֵהֶם לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ.

בְּשִׁהַסְתַּכַּל דְּוֹד הַמְּלָךְ בְּאוֹתָם דִּינֵי הָאָדָם
בְּשִׁמְסַתְּלַק מִהָעוֹלָם הַזֶּה, הַקְּדִים
וְאָמַר, (תהלים קג) בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֵת ה', עַד שְׁלֹא
תֵצֵא מִהָעוֹלָם, בְּעֵת שְׂאֵת נִמְצָאת עִם הַגּוֹף.
וְכָל קֶרְבִּי אֵת שֵׁם קֹדֶשׁוֹ, אַתֶּם הָאֵלִיבְרִים

שְׁמֹשֶׁת־תְּפִים בָּרוּחַ, בָּעֵת שֶׁהִיא נִמְצֵאת אִתְּכֶם,
הַקְּדִימוּ לְבָרֵךְ אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ עַד שֶׁלֹּא יִגִּיעַ
זְמַן שֶׁלֹּא תֻּכְלוּ לְבָרְכוֹ וּלְהוֹדוֹת עֲלֵיכֶם.

בֵּן רֵאָה, אִישׁ כִּי יִפְּלֵא לְגִדֵּר גִּדְּרָה. נְזִיר שֶׁהַקְּדִים
בְּעוֹלָם הָיָה לְהַתְקַדֵּשׁ בְּקַדְשֵׁת רַבּוֹנוֹ, מִיֵּין
וְשֹׁכֵר יֵזִיר חֲמִין יֵין וְגו'. כָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, כִּיֵּין
שָׂאֵסוּר לוֹ יֵין - עֲנָבִים לָמָּה? שְׁחֵרֵי בְּפִתְחֵי כְּתוּב
(ויקרא י) יֵין וְשֹׁכֵר אֵל תִּשְׁתֶּה וְגו'. יָכוֹל גַּם עֲנָבִים?
לֹא. בְּעֲנָבִים מִתֵּר. כָּאֵן לְנְזִיר, מָה הַטַּעַם אֲסוּר לוֹ
עֲנָבִים?

אֵלֶּיךָ מַעֲשֶׂה זֶה וְדָבָר זֶה סוּד עֲלִיזוֹן הוּא לְהַפְרֵד
מִתְּדִין כִּכֵּל. וְחֵרֵי יְדוּעַ אֹתוֹ עֵץ שְׁחָטָא בּוֹ
אָדָם הִרְאֵשׁוֹן, עֲנָבִים הָיוּ. וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר, שְׁחֵרֵי
יֵין וְשֹׁכֵר וְעֲנָבִים בְּצַד אֶחָד נֶאֱחָזוּ. יֵין לְמַעֲלָה,
וּפְרָשׁוּתָהּ. שֹׁכֵר לְשִׁמְאֵל, שְׁחֵרֵי שֹׁכֵר יוֹצֵא מִיֵּין.
עֲנָבִים, שְׁכּוֹנֵיכֶם כָּלָם אֵלֵיכֶם, וְזֶהוּ עֵץ שְׁחָטָא בּוֹ
אָדָם הִרְאֵשׁוֹן. בְּגִלְלָה זֶה הַכֵּל נֶאֱחָזוּ בְּצַד אֶחָד. וְאֵם

תאמר שנוזר זה עוב אמונה עליונה - (בלום) לא
 בך, אלא לא נראה בו מעשה מצד שמאל כלום.

בא ראה, שחרי למדנו מספרו של רב המנונא
 סבא, וכך הוא: כתוב גדל פרע שער ראשו,
 צריך שיתרבה שער ראשו וזקנו, ויפרש מיין
 ושכר וענבים, משום שכלם צד שמאל, והשערות
 לא תלויות. יין - האם העליונה (בינה). שכר - צד
 שאחוזים בו לזים, ויוצא מיין עליון, ולא תלוי
 השער. ומשום כך עולים הלזים לאותו מקום,
 צריך להעביר כל שערם, כמו שנאמר (במדבר ח)
 והעבירו תער על כל בשרם.

ענבים - האם התחתונה, שכוונסת יין ושכר
 לתוכה, ועל כך נפרד מכל צד שמאל,
 שלא להראות מעשה שלהם אליו. ענבים זה לא
 תולה שער וזקנו, שחרי הנקבה צריכה לספר
 שערך בשבאה להודווג בזכר, וחרי זקן לא נמצא
 בה. בגלל זה הוא תולה שער תראש ותזקן, וסוד

הַדָּבָר - נְזִיר אֱלֹהִים (שׁוֹפְטִים יג) נִקְרָא, וְלֹא נְזִיר ה',
פְּרוֹשׁ מִחֵדִין כָּלוּ.

כִּי רָאָה, עַל זֶה כְּתוּב, וְכִפֵּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא
עַל הַנֶּפֶשׁ וְגו'. עַל נֶפֶשׁ לֹא כְּתוּב, אֲלֵא עַל
הַנֶּפֶשׁ סָתָם. וּמֵהוּ? זֶה עֲנָבִים, שֶׁנִּקְרָא נֶפֶשׁ. וְלִכֵּן
כְּתוּב חָטָא, מִשּׁוּם שֶׁצָּד שָׁלוּ יַיִן וְשָׂכַר הוּא, וְגִרַע
מִמֶּנּוּ מְקוֹם דִּין. חָטָא, מֵה זֶה חָטָא? אֲלֵא גִרַע דִּין
הַנֶּפֶשׁ.

אִם כֵּן, לָמָּה וְכִפֵּר עָלָיו? מִשּׁוּם שֶׁעֲכָשׁוּ כִּי
לְהִתְחַבֵּר אִתָּם, וְלֹא מְקַבְּלִים אוֹתוֹ מְקוֹמוֹת
אֵלֶּה, עַד שֶׁיִּמְלֹךְ בְּכֹחַן וַיִּכְפֹּר עָלָיו. מִשּׁוּם שֶׁהוּא
זָרֵק אוֹתָם חֲחוּצָה בְּהִתְחַלָּה, כִּינּוּן שֶׁכָּעֵת כִּי
אֵלֵיהֶם, צָרִיךְ לְהִתְחַבֵּר תִּקּוֹן שָׁל כְּפָרָה וַיִּקְבְּלוּהוּ,
וְזֶהוּ סוּד הַדָּבָר. (וְדַאי כָּל).

וְאִם תֹּאמַר, שֶׁמִּשּׁוֹן נְזִיר אֱלֹהִים הָיָה, לָמָּה
נִעְנָשׁ? אֲלֵא נֶאֱמָר הוּא הַדָּבָר, שֶׁכָּעַל בֵּית אֵל
נִכָּר, וְהָיָה לוֹ לְהִתְחַבֵּר בְּשָׁלוּ, בְּמַה שֶׁרְאוּי לוֹ.
וְהוּא, שֶׁהָיָה קְרוֹשׁ, עָרַב אוֹתָהּ קְרִישָׁה כְּבֵית אֵל

נָכַר, וְעוֹב מְקוֹמוֹ שָׂרְאוֹי לְאוֹתָהּ קְדָשָׁה, וְלָכֵן
נִעְנְשׁ.

וַיֵּשׁ מִי שְׂאוֹמֵר, שְׂאִין לוֹ חֶלֶק בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. מָה
הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׂאֹמֵר (שׁוֹפְטִים טז) תָּמַת נַפְשִׁי
עִם פְּלִשְׁתִּים, וּמִסֵּר חֶלְקוֹ בְּחֶלֶק פְּלִשְׁתִּים,
שְׂתַמּוֹת נַפְשׁוֹ אִתָּם בְּעוֹלָם הַהוּא. כִּךְ (דף קכו ע"ב) הָיוּ
מְכַרְיִים עַל הַנְּזִיר: לֵךְ לָךְ, אוֹמְרִים לְנְזִיר, סָבִיב
סָבִיב, וְלִפְרָם אֵל תִּקְרַב. וַהֲרִי פְרָשׁוֹת הַחֲבֵרִים.

לְוִיִּם, מָה פְּתוּב בָּהֶם? (במדבר ח) וְכֹה תַעֲשֶׂה לָּהֶם
לְטַהֲרֵם הַיּוֹם עֲלֵיהֶם מִי חַטָּאת וְהִעֲבִירוּ
תַעֲרַר עַל כָּל בְּשָׂרָם. כִּינּוֹן שְׂהִעֲבִירוּ שִׁעָר וְעִשׂוּ כָּל
זֶה, אִזּוּ נִקְרָאִים הַלְוִיִּם טָהוֹר, וְלֹא קְדוֹשׁ. אֲבָל נְזִיר
הַזֶּה, מִשּׁוֹם שֶׁנִּפְרָד מִצַּד זֶה, נִקְרָא קְדוֹשׁ, וְלֹא
טָהוֹר. בְּגִלָּל כִּךְ פְּתוּב, כָּל יְמֵי נְדָר נְזִירוֹ וְגו' אֲשֶׁר
יִזִּיר לָהּ קְדָשׁ יִהְיֶה וְגו'.

גִּדְל פֶּרַע שִׁעָר רֵאשׁוֹ, מִשּׁוֹם זֶה שְׂכַתוּב (דניאל ז)
וּשְׁעָר רֵאשׁוֹ בְּצִמּוֹר נָקִי, שְׂבֻזָּה הוֹמָה לְגִזּוֹן
הַעֲלִיּוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה בַּר רַב, בְּשִׁעָרוֹת מִמַּשׁ

נודע שהוא קדוש, שפתוב (שיר השירים ה) קנצותיו
תלתלים.

שנה רבי שמעון, אלמלא ידעו בני אדם מה
אומרים בשער תזה וכסודו (באלו השערות ובאלו
תדברים) כמו שהוא בסוד הסודות, יודעו לרבונם
בחכמה עליונה. עד כאן סודות התורה. מכאן
והלאה בתרי (סתרי) תורה, (ישעיה כג) סתרה ואתננה
קדש לה'.

האדרא רבא קדישא

למדנו, אמר רבי שמעון לחברים, עד מתי
ינשב בקיום עמוד אחד? פתוב (תהלים
קיט) עת לעשות לה' תפרו תורתך. הימים
קטנים, ובעלי החוב דוחק. תפרו קורא כל
יום, וקוצרי השדה קטנים הם, והם בשולי
הפרם, לא משגיחים ולא יודעים לאיזה מקום
הולכים כראוי. התכנסו החברים לבית האדרא,
לבושים שריון סוף, ורמחים בידיכם! הודרו
בתקוניכם, בעצה, בחכמה, בשכל, ברעת,

בְּמַרְאֵה, בְּיָדַיִם, בְּרַגְלָיִם. הַמְּלִיכּוֹ עֲלֵיהֶם לְמִי
 שֶׁבְּרֵשׁוֹתוֹ חַיִּים וּמְנוֹת, לְגֹזֵר דְּבָרֵי אֱמֶת, וְדְבָרִים
 שֶׁקְדוּשָׁיִם עֲלִיוֹנִים מִקְשִׁיבִים לָהֶם וּשְׂמֵחִים
 לְשִׂמְעָם וְלִדְעַת אוֹתָם.

יֵשֵׁב רַבִּי שְׂמֵעוֹן וּבְכָה וְאָמַר, אוֹי אִם אֲנִלְהָ! אוֹי
 אִם לֹא אֲנִלְהָ! הַחֲבָרִים שֶׁהָיוּ שָׁם שְׂתָקוּ.
 עָמַד רַבִּי אָמַר וְאָמַר לוֹ, אִם נוֹחַ לְפָנַי מֵר לְגַלּוֹת,
 חֲרִי כְּתוּב (שם כח) סוּד ה' לִירְאָיו, וְחֲרִי חֲבָרִים אֵלּוֹ
 הֵם יִרְאֵי הַקְּדוּשׁ פְּרוּף הוּא, וּכְכֹר נִכְנְסוּ פְּאִדְרַת
 בֵּית הַמִּשְׁכָּן, מֵהֶם נִכְנְסוּ, מֵהֶם יֵצְאוּ.

שְׂנִינּוּ, נִמְנוּ הַחֲבָרִים לְפָנַי רַבִּי שְׂמֵעוֹן, וְנִמְצְאוּ
 רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וְרַבִּי אֶבְיָא, וְרַבִּי יְהוּדָה,
 וְרַבִּי יוֹסֵי בֶר יַעֲקֹב, וְרַבִּי יֶצְחָק, וְרַבִּי חֲזַקְיָה בֶר
 רַב, וְרַבִּי חִיָּיא, וְרַבִּי יוֹסֵי, וְרַבִּי יִיסָא. יָדַיִם נָתַנוּ
 לְרַבִּי שְׂמֵעוֹן, וְאַצְבָּעוֹת וְקַפּוֹ לְמַעְלָה, וְנִכְנְסוּ
 בְּשַׂדָּה בֵּין הָעֵצִים וַיֵּשְׁבוּ. קָם רַבִּי שְׂמֵעוֹן וְהִתְפַּלֵּל
 תְּפִלָּתוֹ, יָשָׁב בְּתוֹכָם וְאָמַר, כָּל אֶחָד יֵשִׁים יָדוֹ
 בְּחֻזְקוֹ. שָׁמוּ יְדֵיהֶם, וְלָקַח אוֹתָם. פָּתַח וְאָמַר, (דברים

בז) אָרֹר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמִסֵּכָה [וְגו']
 מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ (דף קכח ע"א) וְשָׁם בְּפֶתֶר וְעָנּוּ כָּל הָעָם
 וַאֲמָרוּ אָמֵן.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עַת לַעֲשׂוֹת לְה', מֵדוּעַ
 עַת לַעֲשׂוֹת לְה'? מִשׁוּם הִפְרוּ תוֹרָתְךָ. מַה
 זֶה הִפְרוּ תוֹרָתְךָ? תוֹרָה שְׁלֹמֶעֱלָה שְׁהִיא מִתְבַּטְּלָת
 אִם לֹא יַעֲשֶׂה בְּתַקּוּנֵי זֶה. וְלַעֲתִיק הַיָּמִים נֶאֱמַר.
 כָּתוּב (דברים לג) אֲשַׁרְיָךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ, וְכָתוּב
 (שמות טז) מִי כְמוֹךָ בָּאֱלֹהִים ה'.

קָרָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵו, הוֹשִׁיבוּ לְפָנָיו, וּלְרַבִּי אַבְיָ
 מֵצַד אַחֵר, וְאָמַר, אָנּוּ כָּלֵל הַכֹּל. עַד עַכְשָׁו
 הִתְתַּקְּנוּ הָעוֹמְדִים. שְׁתָּקוּ. שְׁמַעוּ קוֹל,
 וְאַרְכְּבוּתֵיהֶם נִקְשׁוּ זֶה לָזֶה. אֵיזָה קוֹל? קוֹל שֶׁל
 כְּנַפְיָה הָעֲלִיזָה שְׁמַת־כְּנַסִּים.

שָׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חבקוק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ
 יִרְאֵתִי. שָׁם רָאוּי לְהִיּוֹת יִרְאָ. אָנּוּ בְּחִבְיבוֹת
 תְּלוּי הַדְּבָר, שְׁכָתוּב (דברים ו) וְאַתְּחַבֵּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ,

וְכַתוּב (שם ו) מֵאַהֲבַת ה' אֶתְכֶם, וְכַתוּב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (משלי יא) הוֹלֵךְ רַכִּיל מְנַלֵּה סוֹד וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָבָר. הוֹלֵךְ רַכִּיל, פְּסוּק וְהָ קִשְׁתָּה, אִישׁ רַכִּיל הָיָה לוֹ לֹא לֹמַר, מַה זֶה הוֹלֵךְ? אֵלֶּא מִי שְׁלֵא הִתְיָשַׁב בְּרוּחוֹ וְאִינוּ נֶאֱמַן, אוֹתוֹ דְּבַר שְׁשִׁמַּע הוֹלֵךְ בְּתוֹכוֹ בְּקִנְיָה בְּמִים עַד שְׁמוּצִיאוֹ הַחוּצָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁאִין רוּחוֹ רוּחַ שְׁלַ עֲמִידָה. אֲבָל מִי שְׁרוּחוֹ רוּחַ עֲמִידָה, פְּתוּב בּוֹ וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָבָר. וְנֶאֱמַן רוּחַ, קִיוּם הַרוּחַ. (בְּמִו וְתַקְעֵתוּ יַתֵּד בְּמָקוֹם נֶאֱמַן) בְּרוּחַ (בְּסוֹד) תְּדַבֵּר תְּלוּי. וְכַתוּב (קהלת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיִּא אֶת בְּשָׂרְךָ.

וְאִין הָעוֹלָם מְתַקֵּיִם אֵלֶּא בְּסוֹד. וְכִי אִם בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם צָרִיךְ סוֹד - בְּדַבְרֵים סוֹדִיִּים שְׁלַ סוֹדוֹת עֲתִיק הַיָּמִים שְׁלֵא נִמְסְרוּ אֶפְלוֹ לְמַלְאָכִים עֲלִיוֹנִים עַל אַחַת פֶּמָּה וְכַמָּה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְשָׁמַיִם לֹא אָמַר שְׁיִקְשִׁיבוּ, לְאָרֶץ לֹא אָמַר שְׁתִּשְׁמַעוּ, שְׁחֲרֵי אָנוּ קִיוְמֵי הָעוֹלָמוֹת. לְמַדְנּוּ סוֹדֵי

הסודות. כשפתח רבי שמעון בסודי הסודות,
הודיעו המקום, והחברים התחללו.

(דף קמה ע"א)

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו וגו'.
רבי יצחק פתח ואמר, (תהלים קג) וחסד ה'
מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים.
כמה גדולה היראה לפני הקדוש ברוך הוא,
שבכלל היראה ענוה, ובכלל הענוה חסידות.
נמצא שכל מי שיש בו יראת חמא, ישנו בכלן.
ומי שאינו ירא שמים, אין בו לא ענוה ולא
חסידות.

רעיא מהימנא

מצוה (כ"ב) זו לברך הכהן את העם בכל יום
בוקיפות האצבעות, ולברך ברכה בכל
יום, להמצא ברכות מעלה ומטה. שחרי
האצבעות עומדות בסוד עליון, חמש תוך חמש.
חמש של הימין וחמש של שמאל. חמש של
הימין הן שבת יותר על אותן של שמאל, משום

שְׂיָמִין זוּ יֵשׁ לָהּ שָׁבַח יִתַּר עַל שְׁמַאל. וְעַל זֶה
בְּבִרְכָה שְׁמִבְרָךְ הַכֹּהֵן אֶת הָעַם, צָרִיךְ לְזַקֵּף יָמִין
עַל שְׁמַאל וּלְעֵין בְּעֵין טוֹבָה.

וּבְשִׁפּוּרֵי הַכֹּהֵן אֶת יָדָיו, הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה עַל
אוֹתָן הָאֲצָבָעוֹת, שְׁהָרֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא הַסִּבִּים עִם הַכֹּהֵן בְּאוֹתָן בְּרָכוֹת. וַיִּשְׂרָאֵל
מִתְבָּרְכִים מִשְׁנֵי צָדָדִים - מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה.
מִלְּמַעְלָה - הַשְּׂכִינָה שְׁשׁוּרָה עַל אוֹתָן אֲצָבָעוֹת,
וְהַכֹּהֵן שְׁמִבְרָךְ.

בֵּא רְאֵה, דְּבָרִים שְׁעוֹשִׂים, מְעוֹרְרִים דְּבָרִים
לְמַעְלָה. כְּמוֹ זֶה בְּפִרְיֵשֶׁת אֲצָבָעוֹת הַכֹּהֵן
לְמַטָּה, מִתְעוֹרְרֵת הַשְּׂכִינָה לְבֵא וּלְשָׂרוֹת עֲלֵינוּ.
וְכֵן כְּמֵה דְּבָרִים הֵם בְּעוֹלָם שְׁמִעוֹרְרִים דְּבָרִים
לְמַעְלָה, שְׁהָרֵי בְּהַתְעוֹרְרוֹת שְׁלִמַטָּה מִתְעוֹרֵר כַּח
אַחַר לְמַעְלָה, וְזֶה בְּאַרְנוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וְהֵינּוּ
מִעַם הַלּוֹלָב וְהֵינּוּ מִעַם הַשּׁוֹפָר. וְכְמוֹ הֵם בְּגוֹן זֶה
עֲשֶׂר אֲצָבָעוֹת מְעוֹרְרוֹת הַשְּׂכִינָה לְשָׂרוֹת עֲלֵיהֶן.

מתעוררות עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אַחֲרוֹת לְהַאִיר, וְהַכֵּל
בְּשָׁעָה אַחַת.

וְעַל כֵּן אִסּוּר לִבֵּן אָדָם לְזַקֵּף אֶצְבָּעוֹת בְּזַקִּיפוֹת
לְחֹנָם, אֵלֶּא בַּתְּפִלָּה וּבַבְּרָכוֹת וּבַשֵּׁם שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, שֶׁהֵם הַמְּעוֹרְרִים
אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְסוּד הָאֱמוּנָה. זְקִיפוֹת
הָאֶצְבָּעוֹת, מְמַנִּים בְּאוֹתָהּ זְקִיפוֹת שְׁלֵהֵן עֲשָׂרָה
שְׁלִיטִים, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְהַכֵּהֵן צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּעֵין
טוֹבָה בְּהֶסְכָּמַת הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּבָאָר.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁבְּרָכָה זוֹ יוֹצֵאת מִפִּי הַכֵּהֵן,
אוֹתָן שְׁשִׁים אוֹתִיּוֹת יוֹצֵאוֹת וְטָסוֹת
בְּרָקִיעַ, וּמְמַנִּים שְׁשִׁים גְּדוּלִים עַל כָּל אוֹת וְאוֹת,
וּבְכָל מוֹדִים עַל כָּל הַבְּרָכוֹת הַלְלוּ. מָה הַטַּעַם
שְׁשִׁים אוֹתִיּוֹת בַּבְּרָכוֹת הַלְלוּ? מִשּׁוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל
הֵם שְׁשִׁים רַבּוּא, וְסוּד שְׁשִׁים רַבּוּא עוֹמְדִים
בְּעוֹלָם, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא (רַבּוּא) אֶחָד.

הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שִׁיּוֹצֵא מִיָּד עוֹלָה לְמַעְלָה עַד אוֹתוֹ
הַכֵּסֵא שֶׁלְּמַעְלָה. וְהַכֵּל, שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה

וּשְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, מוֹרִים לַפֶּהן כְּאוֹתָן תַּבְּרָכוֹת
 וְעַל אוֹתָם שְׂשִׁים מְמַנִּים. וְעַל זֶה כָּתוּב, וְשָׂמוּ אֶת
 שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֵם. וְאִזּוּ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. (ע"ב רע"א מהימנא).

לְמַדְנֵנוּ, מִי שֶׁיֵּצֵא מִן הַיְרָאָה וְנִתְּלַבֵּשׁ בַּעֲנָוָה -
 עֲנָוָה עֲדִיף, וְנִכְלָל בְּכֻלָּם. וְהוּא שְׂכָתוּב
 (משלי כח) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאֵת ה'. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יִרְאֵת
 שָׁמַיִם, זוֹכֵה לְעֲנָוָה. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֲנָוָה, זוֹכֵה
 לְחִסְדוֹת. וְכֹל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יִרְאֵת שָׁמַיִם, זוֹכֵה
 לְכֻלָּם. לְעֲנָוָה - שְׂכָתוּב עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאֵת ה'.
 לְחִסְדוֹת - שְׂכָתוּב (תהלים קג) וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד
 עוֹלָם עַל יִרְאָיו.

לְמַדְנֵנוּ, כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חִסְדוֹת, נִקְרָא מְלֹאךְ
 (דף קמה ע"ב) ה' צְבָאוֹת. וְהוּא שְׂכָתוּב (מלאכי ב) כִּי
 שְׂפִתַי כִּהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי
 מְלֹאךְ ה' צְבָאוֹת הוּא. מִפְּנֵי מָה זָכָה כִּהֵן לְהִקְרָא
 מְלֹאךְ ה' צְבָאוֹת? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵה מְלֹאךְ ה'

צְבָאוֹת פֶּהֱן לְמַעְלָה, אַף פֶּהֱן מִלְאָךְ ה' צְבָאוֹת
לְמַטָּה.

וּמִי הוּא מִלְאָךְ ה' צְבָאוֹת לְמַעְלָה? (דניאל יב) זֶה
מִיכָא"ל הַשָּׁר הַגָּדוֹל, שָׂבָא מַחְסֵד שֶׁל מַעְלָה,
וְהוּא פֶּהֱן גָּדוֹל שֶׁל מַעְלָה. כְּבִיכּוֹל פֶּהֱן גָּדוֹל
שֶׁלְמַטָּה נִקְרָא מִלְאָךְ ה' צְבָאוֹת, מִשּׁוּם שָׂבָא מַצַּד
הַחֲסֵד. מֵהוּ חֲסֵד? רַחֲמִים תּוֹךְ רַחֲמִים. וּמִשּׁוּם כָּךְ
פֶּהֱן לֹא נִמְצָא מַצַּד חֲדָיִן. מָה הַטַּעַם זָכָה פֶּהֱן
לְחֲסֵד? בְּגַלְל הִירָאָה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים קג) וְחֲסֵד
ה' מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאָיו.

מֵהוּ עוֹלָם וְעוֹלָם? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּמוֹ שֶׁהִתְקַן
בְּחֻדְר הַקְּדוֹשׁ, עוֹלָם אַחֵר, וְעוֹלָם שְׁנַיִם.
אָמַר רַבִּי חֲנִיָּא, אִם כֵּן, מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם
צָרִיךְ לוֹ לְהִיזוֹת! אָמַר לוֹ, שְׁנַיִ עוֹלָמוֹת הֵם, וְחֻזְרוּ
לְהִיזוֹת אַחֵר. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יִצְחָק, עַד מָתִי
תִּסְתַּם דְּבַרְיֶךָ? מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם כָּלֵל שֶׁל
סוּד עֲלִיזוֹן, אָדָם שֶׁלְמַעְלָה וְאָדָם שֶׁלְמַטָּה, וְחִינּוּ

עוֹלָם וְעוֹלָם. וְכַתוּב יְמֵי עוֹלָם, וְכַתוּב שְׁנוֹת עוֹלָם,
וַחֲרֵי פִרְשׁוּתָהּ בַּחֶדְרַת הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹן.

עַל יִרְאִיו - שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא יֵרָא חֲטָא, נִקְרָא אָדָם.
מֵתִי? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שֵׁשׁ בּוֹ יִרְאָה, עֲנֹתָ,
חֲסִידוֹת, כָּלֵל שֶׁל הַכֹּל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַחֲרֵי שְׁנֵינוּ, אָדָם כָּלֵל זָכָר
וְנִקְבָּה. אָמַר לוֹ, וַדַּאי כֶּךָ זֶה בְּכָלֵל שֶׁל
אָדָם, שְׁמֵי שְׁמֵת־חֵבֶר זָכָר וְנִקְבָּה, נִקְרָא אָדָם, וְאִי
יֵרָא חֲטָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שִׁשׁוּרָה בּוֹ עֲנֹתָ. וְלֹא
עוֹד, אֶלָּא שִׁשׁוּרָה בּוֹ חֶסֶד. וּמִי שֶׁלֹּא נִמְצָא זָכָר
וְנִקְבָּה, אֵינֶן בּוֹ לֹא יִרְאָה וְלֹא עֲנֹתָ וְלֹא חֲסִידוֹת.
וּמִשּׁוֹם כֶּךָ נִקְרָא אָדָם כָּלֵל הַכֹּל. וְכִיּוֹן שֶׁנִּקְרָא
אָדָם, שׁוּרָה בּוֹ חֶסֶד, שִׁשׁוּרָה (שם פט) אֶמְרָתִי עוֹלָם
חֶסֶד יִפְנֶה וְגו'. וְלֹא יָכוֹל לְהַפְנוֹת אִם לֹא נִמְצָא
זָכָר וְנִקְבָּה.

וְכַתוּב (תהלים קג) וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל
יִרְאִיו. יִרְאִיו - כָּלֵל שֶׁל אָדָם. דָּבָר אַחֵר
וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם - אֵלֶּה אֹתָם כְּהַנִּים

שָׁבָאוּ מִצַּד הַחֶסֶד, וַיִּרְשׁוּ יִרְשָׁה זֶה שְׂיָרְדָה מֵעוֹלָם
 שְׁלֹמֶעֱלָה לְעוֹלָם שְׁלֹמֶטָה. עַל יִרְאִיו - כְּהַנִּים
 שְׁלֹמֶטָה, שְׁפָתוֹב (ויקרא מז) וְכִפֹּר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד בֵּיתוֹ,
 לְהַתְּכַלֵּל בְּכָלֵל שָׁל אָדָם. (שם) וְצַדִּיקָתוֹ לְבָנֵי בָנִים,
 מִשׁוֹם שְׁזָכָה לְבָנֵי בָנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֹּה־
 מָהוּ וְצַדִּיקָתוֹ? וְחֶסְדוֹ תִּהְיֶה צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת!

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵינּוּ סוּד שְׁשָׁנֵינוּ בְּזֹאת, (בראשית
 ג) כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת. וְכֹתוֹב לְזֹאת יִקְרָא
 אִשָּׁה. וְזֹאת נִכְלָלָה בְּאִישׁ, שְׁחֵינּוּ חֶסֶד, וְזֹאת
 נִקְבְּתָה. חֶסֶד וְכָר. וּמִשׁוֹם כֹּה־זָכַר שָׁבָא מִצַּד הַלְּבָן
 תִּהְיֶה, נִקְרָא חֶסֶד. וְזֹאת נִקְרָאת צִדִּיק, שְׁבָאָה מִצַּד
 אָדָם, וּמִשׁוֹם כֹּה־נִקְרָאת אִשָּׁה. וְחֵינּוּ מָה שְׁפָתוֹב
 וְצַדִּיקָתוֹ. מָה זֶה וְצַדִּיקָתוֹ? צַדִּיקָתוֹ שָׁל חֶסֶד, בֵּת
 זוּגוֹ, לְהַתְּכַלֵּם זֶה בְּזֶה. וּמִשׁוֹם כֹּה־לְמַדְנּוּ, כָּל כֹּהֵן
 שְׂאִין לוֹ בֵּת זוּג, אָסוּר בְּעַבּוּדָה, שְׁפָתוֹב וְכִפֹּר
 בַּעֲדוֹ וּבַעֲד בֵּיתוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשׁוֹם שְׂאִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה
 בְּמִי שְׁלֹא נִשָּׂא אִשָּׁה, וְכֹהֵנִים צְרִיכִים

יוֹתֵר מִכָּל שָׂאֵר הָעַם לְהַשְׁרוֹת בָּהֶם שְׂכִינָה.
 וְכִיּוֹן שֶׁשׁוֹרָה בָּהֶם שְׂכִינָה, שׁוֹרָה בָּהֶם חֶסֶד,
 וְנִקְרָאִים חֲסִידִים, וְצָרִיכִים לְבָרֵךְ אֶת הָעַם. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (תהלים קמה) וְחֲסִידֶיךָ יִבְרְכוּכָה. וְכָתוּב (דברים
 לג) תִּמְיֶךָ וְאוֹרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. וּמִשׁוֹם שְׂכִינָה
 נִקְרָא חֲסִיד, צָרִיךְ לְבָרֵךְ. וּמִשׁוֹם כֶּךָ כָּתוּב,
 דַּבֵּר אֶל אַחֲרָיו וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ. מָה
 הַטַּעַם? מִשׁוֹם שֶׁנִּקְרָאִים חֲסִידִים, וְכָתוּב
 וְחֲסִידֶיךָ יִבְרְכוּכָה.

כֹּה תִבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם. כֹּה
 תִבְרְכוּ - בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ. כֹּה תִבְרְכוּ -
 בְּיִרְאָה. כֹּה תִבְרְכוּ - בְּעֲנָוָה. אָמֹר רַבִּי אֲבָא, כֹּה
 תִבְרְכוּ - לְמַדְנֹו, הַצֶּדֶק הַזֶּה נִקְרָא כ"ה, שְׂכָל
 הַדִּינִים מִתְעוֹרְרִים מִכ"ה (מִמְּנוֹ), וְהִינוּ מַה שֶׁאָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה זֶה מִכָּה (שְׂכָה) רַבָּה? כְּלוּמַר, מִכָּה
 מִכָּה. וְכָתוּב (שְׁמוֹת ז) וְהִנֵּה לֹא שָׁמַעְתָּ עַד כ"ה, כְּמוֹ
 שֶׁהִפְחִיד מִשָּׁה. וְכָתוּב כִּזְאת תִּדְעַ כִּי אֲנִי ה',
 וְהִכָּל אַחֵר. וְכָתוּב וְלֹא (דף קמו ע"א) שֶׁתִּלְבֹּז גַּם לְזֹאת,
 שֶׁהַזְּמִינָה לְהַחֲרִיב אֶת אֶרְצוֹ.

מִהַכ"ה הוֹאֵת מִתְעוֹרְרִים הַדִּינִים, וּמִשֶּׁהִתְחַבֵּר
 עָמָה חֶסֶד, מִתְבַּשְׂמֵת. וּמִשׁוּם כֶּךָ נִמְסָר
 זֶה לְכַהֵן שָׂבֵא מִחֶסֶד, כִּדְרֵי שֶׁתִּתְפָּרֵךְ וְתִתְבַּשֵּׂם
 כ"ה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב כֹּה תִבְרְכוּ. כְּלוּמַר, אַף עַל גַּב
 שְׂהִכָּה הוֹאֵת נִמְצָאת כְּדִינִים, תִּבְשְׂמוּ אוֹתָהּ
 וְתִבְרְכוּ אוֹתָהּ, שְׂפָתוֹב כֹּה תִבְרְכוּ אֶת כְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. תִּבְרְכוּ בְחֶסֶד זֶה אֶת כ"ה, וְתִבְשְׂמוּ אוֹתָהּ
 מוֹל יִשְׂרָאֵל, כִּדְרֵי שְׂלֵא יִמְצְאוּ בָּהּ דִּינִים.

זֶהוּ שְׂפָתוֹב כֹּה תִבְרְכוּ אֶת כְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמור
 לָהֶם. לֹא כָתוֹב אָמרוּ, אֶלָּא אָמור, לְהוֹצִיא
 מִשְׂרְבוּ הַפְּרִיעִים שְׂלֵא מִפְּרָסְמִים דְּבַר, שְׂחֲרֵי לֹא
 הַצְטוּוּ לְפָרְסֵם הַשֵּׁם, מִשְׁמַע שְׂפָתוֹב אָמור לָהֶם.
 אָמור סָתָם. דְּבַר אַחַר אָמור - כִּיּוֹן שְׂפָתוֹב כֹּה
 תִּבְרְכוּ, לָמָּה לֹא כָתוֹב תֵּאמְרוּ? אֶלָּא שְׁנָה רַבִּי
 יְהוּדָה, אָמור לָהֶם, זָכוּ - לָהֶם. לֹא זָכוּ - אָמור
 סָתָם.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (דְּנִיָּא ל') וְרֵאִיתִי אֲנִי דְנִיָּאֵל לְבַדִּי
 אֶת הַמְרָאָה וְהַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ

את המראה וגו'. וראיתי אני דניאל לברי? וְהָרִי
 שְׁנֵינִי, הם נביאים, והוא לא נביא, ומי הם? חֲנִי
 וּבְרִיָּה וּמְלֹאכֵי. אם כן, נַעֲשֶׂה קִדְשׁ חַל, וְהָרִי
 פְּתוּב לֹא רָאוּ, לָמָּה פָּחְדוּ? וּבְדִנְיָאֵל פְּתוּב
 וְרֵאִיתִי אֲנִי, וְלֹא פָּחַד, וְהוּא לֹא נְבִיא, חֲרִי חַל
 קִדְשׁ?

אֵלֶּא כֵּן לְמִדְנֹו, פְּתוּב (תהלים ב) אִם תִּחְנֶה עָלַי
 מִחְנֶה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה
 בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ. בְּזֹאת, זֶה שְׂאֲמִרְנֹו. זֹאת חֶבֶל
 חֶלְקוֹ לִירֵשׁ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ נְקָמוֹת. וְשְׁנֵינֹו, עֲשֶׂה
 חֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת דָּוִד מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה עִם
 הָאֲבוֹת, בְּתָרִים עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים שֶׁל חֶבֶל, שִׁירְשׁוֹ
 הָאֲבוֹת. וְלְמִדְנֹו שְׂדוּד הוֹרִישׁ מְלָכוֹת לְבָנָיו,
 וּבְמִקּוּם מְלָכוֹת הָעֲלִיּוֹנָה הִתְחַזַּק וִירֵשׁ הוּא וּבָנָיו
 מְלָכוֹת זֹו שְׁלֹא תַעֲבֹר מִשְׁלֹמוֹנָם לְדוּרֵי דוּרוֹת.

וְלְמִדְנֹו, בְּשַׁעַה שְׁפָתַר הַמְּלָכוֹת הַזֶּה הִתְעוֹדָר
 לְבָנֵי דָוִד, אִין מִי שִׁיעֵמֵד לְפָנָיו. וְרֵאִיתִי
 אֲנִי דִנְיָאֵל לְבָרִי אֵת הַמְּרָאָה, מִשׁוּם שְׂמִכְנֵי דָוִד

הָיָה, שְׁפָתוֹב (דניאל א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְּנִיָּאל
 חֲנַנְיָה וְגו'. וְהוּא רָאָה וְשָׂמַח בָּזָה שֶׁהוּא מִצַּד
 יִרְשֵׁת חֶלֶק חָבֵל אֲבִיו, וּמִשׁוֹם שֶׁהָיָה שָׁלוֹ הוּא
 סָבֵל, וְאַחֲרֵים לֹא סָבֵלוּ. שְׁאֵמֵר רַבִּי שְׂמֵעוֹן, בְּשַׁעָה
 שֶׁהַכ"ה הַזֹּאת מִתְעוֹרֶרֶת בְּדִינָהּ, לֹא יִכּוּלִים בְּנֵי
 הָעוֹלָם לְעֹמֵד לְפָנֶיהָ.

וּבְשַׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים פּוֹרְשִׁים יְדֵיהֶם, שְׂבָאִים מִחֶסֶד,
 מִתְעוֹרֵר חֶסֶד שְׁלִמְעָלָה וּמִתְחַבֵּר בַּכ"ה
 הַזֹּאת, וּמִתְבַּשְׂמֵת וּמִתְבָּרַכֶת בְּפָנִים מְאִירוֹת לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל, וּמַעֲבִירִים מֵהֶם דִּינִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב כֹּה
 תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֶת שְׂאֵר הָעַמִּים.

בְּגִלְלֵי כֶּד פִּהֵן וְלֹא אַחַר. פִּהֵן, בְּדִי שִׁיתְעוֹרֵר
 הַכֶּתֶר הַזֶּה שָׁלוֹ, חֶסֶד, עַל יְדוֹ, שְׂנִקְרָא
 חֶסֶד, שְׁפָתוֹב (דברים לג) לְאִישׁ חֶסֶדֶךָ. וְהוּא כָּא
 מִצַּד הַחֶסֶד. וְכִתוּב (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יִבְרַכּוּכָה.
 אֵל תִּקְרֵי יִבְרַכּוּכָה, אֵלָּא יִבְרַכּוּ כ"ה. כֹּה תְּבָרְכוּ
 - בְּשֵׁם הַמְּפָרֵשׁ. כֹּה תְּבָרְכוּ - בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

לְמַדְנֹו, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעַת שְׁהִכְהִין שְׁלֹמֹה
 קָם וּפּוֹרֵשׁ יָדָיו, כָּל הַכְּתָרִים (כְּפִירוֹת)
 הֶקְדוּשִׁים שְׁלֹמֹה עָלָה מִתְעוֹרְרִים וּמִתְקַנִּים לְהַתְּפִירָה,
 וּמֵאִירִים מֵעֵמֶק הַבְּאֵר שֶׁנִּמְשָׁךְ לָהֶם מֵאוֹתוֹ עֵמֶק
 שְׁיֹצֵא תָמִיד, וְלֹא פּוֹסְקִים הַפְּרָכּוֹת הַנוֹבְעוֹת
 מִבּוֹעִים לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמִתְפָּרְכִים וּמִשְׁקִים
 מִכָּלֵם.

וְלְמַדְנֹו, בְּאוֹתוֹ זְמַן לַחֹשׁ וּשְׁתִּיקָה יֵשׁ בְּכָל
 הָעוֹלָמוֹת. לְמַלְךְ שְׂרוּצָה לְהַזְדַּיֵּג
 בַּמְּלָכָה וְרוּצָה לְהַכְּנִים אֵלֶיהָ בְּלַחֹשׁ, וְכָל הַשְּׂמֵשִׁים
 מִתְעוֹרְרִים בְּאוֹתוֹ זְמַן וּמִתְלַחֲשִׁים: תְּרֵי הַמְּלָךְ בֹּא
 לְהַזְדַּיֵּג בַּמְּלָכָה. מִי הַמְּלָכָה? זֹו בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. מִי
 בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל? בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל סְתָם.

לְמַדְנֹו, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּתְּחַן צָרִיף לְזִקְנָה יָמִין עַל
 שְׂמֹאל, שְׂפָתוֹב (וַיִּקְרָא ט) וַיִּשָּׂא אֶהָרֵן אֶת
 יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם. יָדוֹ כְּתוֹב, וְלֹא יָדָיו, מִשּׁוּם
 שְׁשֻׁבַח תִּימִין עַל הַשְּׂמֹאל. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סוּד
 הוּא, מִשּׁוּם שְׂפָתוֹב (כְּרֵאשִׁית ג) וְהוּא יִמְשַׁל בְּךְ.

לְמִדְנֹו, כִּיִּז שְׂרוּצָה לְפָרֵשׁ יָדָיו, צָרִיךְ שְׂתוֹסֵף
 קְדָשָׁה (דף קמו ע"ב) עַל קְדָשָׁתוֹ, שְׂצָרִיךְ לְקִדְשׁ
 יָדָיו עַל יַד הַקְּדוּשָׁה. מִי יָד שֶׁל הַקְּדוּשָׁה? זֶה לֹא,
 שְׂצָרִיךְ כִּיִּז לְטַל קְדָשָׁה שֶׁל מִים מִיָּדָיו, שְׂכַתוֹב
 וְקְדָשָׁתָּ אֶת הַלְּוִיִּם. הִרִי הֵם קְדוּשִׁים. וְכַתוֹב
 בְּלוִיִּם, (במדבר יח) וְגַם אֶת אַחִיךָ מִטָּה לְוִי וְגו'. שְׂכַט
 אָבִיךָ - כָּלָל. מִכָּאֵן שְׂכָל כִּיִּז שְׂפּוֹרֵשׁ יָדָיו, צָרִיךְ
 לְהִתְקַדֵּשׁ עַל יָדֵי קְדוּשָׁה, לְהוֹסִיף קְדָשָׁה עַל
 קְדָשָׁתוֹ. וְלָכֵן לֹא יִטַּל קְדָשָׁה שֶׁל מִים מִכָּן אָדָם
 אַחֵר שְׂאִינְנוּ קְדוּשָׁה.

וְכַסְפָּרָא דְצְנִיעוּתָא לְמִדְנֹו, לְוִי שְׂהִתְקַדֵּשׁ כִּיִּז
 עַל יָדוֹ, צָרִיךְ הוּא לְהִתְקַדֵּשׁ בְּתַחֲלָה.
 וְלָמָּה לְוִי? שְׂתִתְקַדֵּשׁ עַל יָדֵי כִיִּז אַחֵר. לְמִדְנֹו, כִּיִּז
 אַחֵר לֹא צָרִיךְ, שְׂתִרִי כִיִּז שְׂאִינֵנו שְׁלָם, לֹא צָרִיךְ
 זֶה תְּכִיִּז הַשְּׁלָם לְהַפְּגִם עַל יָדֵי פְּגוּם שְׂלֹא שְׁלָם.
 אָבָל לְוִי שְׂהוּא שְׁלָם וְרִאִי לְעֵלוֹת לְדוּכָן וְלַעֲבֹד
 בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד, הִרִי הוּא שְׁלָם, וְהִרִי נִקְרָא קְדוּשָׁה,
 שְׂכַתוֹב וְקְדָשָׁתָּ אֶת הַלְּוִיִּם. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, אִף

נִקְרָא טָהוֹר, שְׁפָתוֹב וְטַהֲרָת אַתֶּם. וּמִשׁוֹם כֶּךָ
צָרִיךְ לְהוֹסִיף כִּהֵן קִדְשָׁה עַל קִדְשָׁתוֹ.

לְמִדְנוּ, כִּהֵן שְׁפוֹרֵשׁ יָדָיו, צָרִיךְ שְׁתֵּאָצְבְּעוֹת לֹא
יִתְחַבְּרוּ זוֹ בְּזוֹ, כִּי שִׂיתְבָּרְכוּ כְּתָרִים
קְדוֹשִׁים כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְבָדוּ כִּמּוֹ שְׂרָאוּי לוֹ,
מִשׁוֹם שְׁשֵׁם הַקְּדוֹשׁ צָרִיךְ לְהִתְפָּרֵשׁ בְּאֹתִיּוֹת
רְשׁוּמוֹת שְׁלֹא לְעָרַב זֶה בְּזֶה, וְלֹא יִתְכַּוֵּן (וּלְהִתְכַּוֵּן)
בְּאֹתָם דְּבָרִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, רוֹצֵה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שִׂיתְבָּרְכוּ עֲלֵיוָנִים כִּי שִׂיתְבָּרְכוּ
תַּחְתּוֹנִים, וְיִתְבָּרְכוּ עֲלֵיוָנִים שְׁהֵם קְדוֹשִׁים
בְּקִדְשָׁה עֲלִיוָנָה עַל יְדֵי תַּחְתּוֹנִים, שְׁהֵם
קְדוֹשִׁים בְּקִדְשָׁה עֲלִיוָנָה, שְׁהֵם קְדוֹשִׁים מִכֹּל
קְדוֹשִׁים שְׁלִמְטָה, שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים קמח) וְחִסְדֵּיךְ
יִבְרַכּוּכָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל כִּהֵן שְׁלֹא יוֹדֵעַ סוּד זֶה, וְלָמִי
מְבָרַךְ, וּמִהִי הַבְּרָכָה שְׁמְבָרַךְ - אֵין בְּרָכָתוֹ
בְּרָכָה, וְחֵינּוּ מַה שְׁפָתוֹב (מִלֵּאבִי ב) כִּי שְׁפָתִי כִּהֵן

יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ. מַה זֶה דַעַת?
 דַעַת סֶתֶם. וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ, עֲלִיּוֹנִים יִבְקְשׁוּ
 מִפִּיהוּ. וּמַה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ? תוֹרָה. תוֹרָה סֶתֶם.
 אֵיךְ אֲחֻזָּה תוֹרָה שְׁלֹמֶעֱלָה שֶׁנִּקְרְאת תוֹרָה סֶתֶם?
 שְׁלֹמֶדְנוּ, תוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעֲל פֶה בְּאוֹתָם
 בְּתָרִים עֲלִיּוֹנִים שֶׁנִּקְרְאוּ כָּךְ. מַה תַּפְעֵם? כִּי
 מִלְּאֵךְ ה' צְבָאוֹת הוּא. וְלִמְדָנוּ שֶׁצָּרִיךְ תַּכְתֵּן לְבוֹן
 בְּאוֹתָם דְּבָרִים שְׁלֹמֶעֱלָה לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם תְּקַדּוּשׁ
 כִּפִּי שֶׁצָּרִיךְ.

רַעֲיָא מֵהֵימְנָא

מִצָּוָה אַחַר זֶה - בְּרַכַּת כְּתָנִים. יִבְרַכְךָ ה', יָאֵר
 ה', יִשָּׂא ה'. מְקוֹר מִשְׁלָשָׁה שְׁמוֹת אֱלֹהִים:
 יוֹד ה"א וְא"ו ה"א (יוֹד ה"י וְא"ו ה"י). קְרִישָׁה, אֶתְי"ה
 אֶתְי"ה אֶתְי"ה, שְׁמִקּוֹרוֹ יוֹד ה"א וְא"ו ה"א.
 תְּקַשׁוֹר שְׁל שְׁנֵיהֶם, תִּיחֻוד שְׁל שְׁנֵיהֶם - אֶדְנָי,
 שְׁבוּ א"י, שְׁרָמוֹזִים אֵיחֶדוֹנָה"י (יֵאחֶדוֹנָה"י, וְזֶה תְּעַמּוֹד
 הָאֶמְצָעִי, וְתִשְׁכִּינָה הִיא יֵאחֶדוֹנָה"י) (מְקוֹר מִגַּן שְׁמוֹת אֱלֹהִים יוֹד ה"י וְי"ו ה"י
 שְׁרָמוֹזִים יֵאחֶדוֹנָה"י, וְזֶה תְּעַמּוֹד הָאֶמְצָעִי, תִּשְׁכִּינָה אֵיחֶדוֹנָה"י) (אֵיחֶדוֹנָה"י),

וּרְמוּזִים א"י רְבִיעֵי מִשְׁנֵי שְׁמוֹת מְפָרְשִׁים
 שְׂרָשׁוּמִים בָּהֶם. (עד כאן רעיא מהימנא).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְמַדְּנוּ בְּסִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, שֵׁם
 הַקְדוּשׁ גָּלוּי וּמְכֻסָּה, שְׁגָלוּי הָרִי פְתוּב
 בְּיֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א. שְׁמְכֻסָּה פְתוּב בְּאוֹתֵיזוֹת
 אַחֲרוֹת, וְאוֹתוֹ שְׁמְכֻסָּה הוּא הַנְּסָתָר (אַחֲרִים, וְאוֹתוֹ
 שְׁמְכֻסָּה הוּא נְסָתָר) שֶׁל הַכֹּל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְאַפְלוּ
 אוֹתוֹ שְׁמַנְגָּלָה מְכֻסָּה בְּאוֹתֵיזוֹת אַחֲרוֹת, בְּגִלְלֵי אוֹתוֹ
 טַמִּיר הַטְּמִירִים בְּפָנִים.

שְׁתֵּרֵי כָּאן צְרִיךְ חִכְיָן לְצַרְף שֵׁם הַקְדוּשׁ וּלְהוֹרִיד
 רַחֲמִים, (כֹּלֵם) שְׁכֹלֵם כְּלוּלִים בְּדַבְּרוֹר שֶׁל
 עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתֵיזוֹת (שְׁכֹלֵן מַדּוֹת) (בְּשְׁנֵי כְּתָרִים) כְּתִירֵי
 הַרַחֲמִים. וּבְאוֹתֵיזוֹת אֵלוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הָזֶה סְתוּמִים
 עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם מַדּוֹת הַרַחֲמִים, וְשֶׁלֹּשׁ עֲשָׂרָה שֶׁל
 הַעֲתִיק נְסָתָר וְנִנּוּז מִהַכֹּל. וְתַשַּׁע שְׁתַּנְּלוּ מוֹעִיר
 אֲנַפִּין (בְּוַעִיר אֲנַפִּין), וּמִתְחַבְּרִים כֹּלֵם בְּצַרוּף שֵׁם אֶחָד
 שְׁתֵּיהֶם חִכְיָן מְכוּן בְּשִׁפְרָם יָדְיוֹ בְּעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם
 אוֹתֵיזוֹת חֲקוּקוֹת.

וְלַמְדָּנוּ, בְּשִׁהִיָּתָה צְנִיעוֹת בְּעוֹלָם, הִיָּה מִתְנַלָּה
 שֵׁם זֶה לְכֹל. מִשְׁרָבְתָה הַחֲצֵפָה בְּעוֹלָם,
 נִסְתָּר בְּאוֹתֵיזוֹתָיו. שְׂבִשְׁהִיָּה מִתְנַלָּה, הִכְהִן הִיָּה
 מְכִיּוֹן, וְהַשֵּׁם מִתְפָּרֵשׁ. בְּמָה מְכִיּוֹן? מְכִיּוֹן בְּנִסְתָּר
 שְׂטָמִיר וְנָנוּז, וּמִתְנַלָּה וּמִתְפָּרֵשׁ. מִשְׁהִתְרַבְּתָה
 הַחֲצֵפָה בְּעוֹלָם, נִסְתָּר הַכֹּל בְּאוֹתֵיזוֹת רְשׁוּמוֹת.

וּבֵא רֵאָה שְׂכָל אֱלוֹ עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתֵיזוֹת (רַחֲמִים)

(שְׂכָל אֱלוֹ עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם מִדּוֹת הַרַחֲמִים), (דף קמו ע"א) מִלְּשָׁה אָמַר

אוֹתָן בְּשִׁתֵּי פְעָמִים. פַּעַם רֵאשׁוֹנָה אָמַר שְׁלֹשׁ
 עֲשָׂרָה מִדּוֹת שֶׁל עֵתִיק הָעֵתִיקִים, נִסְתָּר הַכֹּל,
 לְהוֹרִיד אֱלֹה לְמָקוֹם שְׁנִמְצָא תְדִין, לְכַפּוֹתָם. פַּעַם
 שְׁנִיָּה אָמַר תִּשַׁע מִדּוֹת רַחֲמִים שְׂכָלוֹלִים בְּזִיעִיר
 אֲנַפִּין, וּמֵאִירִים מִהָעֵתִיק נִסְתָּר הַכֹּל. וּבְכֵן כּוֹלֵל
 הִכְהִן בְּשִׁפּוֹרֵשׁ יָדָיו לְבָרֵךְ אֶת הָעָם, וְנִמְצָאִים
 שְׂמֵתִבְרָכִים כָּל (הָעֲלִיּוֹנִים) הָעוֹלָמוֹת בְּצַד הַרַחֲמִים
 שְׁנִמְשָׁכִים מִהָעֵתִיק הַטָּמִיר, נִסְתָּר הַכֹּל. וְכֹל
 הָעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתֵיזוֹת תִּלְּלוּ מִדּוֹת נִסְתָּרוֹת.

יְבָרְכֶךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ, אֵלֹהֵי שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וְשְׁלֹשָׁה
 שְׁמוֹת שֶׁל שְׁתֵּים עָשָׂר אֹתִיּוֹת
 הַכּוֹלֹת כְּנִגְדָם, וּבְכָל הַתְּכוּנֵי הַכֶּהֱנִי. וְכָל עֲלִיּוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים מִתְּפִשָּׁמִים בְּעֲשָׂרִים וְשְׁתֵּים אֹתִיּוֹת
 שְׁנֵם תְּרוֹת בְּשְׁלֹשֶׁת הַפְּסוּקִים הַלְלוּ, כְּנִגְדַּי עֲשָׂרִים
 וְשְׁתֵּים (אֹתִיּוֹת) מִדּוֹת רַחֲמִים שְׁכוּלֹת הַכֹּל. וְלִבֵּן
 כְּתוּב אָמור, וְלֹא אָמרוּ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ. אָמור -
 שְׁצַדִּיק לְבִינֵן בְּכָל הַנְּסֻתִים הַלְלוּ בְּכָל הַמַּעֲלוֹת
 הַלְלוּ. אָמור - בְּדַבָּרִים נְסֻתִים שֶׁל מַעֲלָה. אָמור
 - הַשְּׁבוֹן רמ"ח אֵיבָרִים שֶׁבְּאָדָם חָסר אֶחָד. מָה
 הַטַּעַם? שֶׁבְּאֶחָד בָּלָם תְּלוּיִים. וְכָלֵם מִתְּבָרְכִים
 בְּבִרְכָה זוֹ בְּשְׁלֹשֶׁת הַפְּסוּקִים הַלְלוּ כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ.
 לָהֶם - לְכֹלל בְּבִרְכָה זוֹ עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

לְמַדְנּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, יוֹם אֶחָד יִשְׁכַּבְתִּי לְפָנַי רַבִּי
 אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן וְשָׂאֵלְתִי אֹתוֹ,
 אָמַרְתִּי, רַבִּי, מָה רָאָה דָּוִד שֶׁאָמַר (תְּהִלִּים לו) אָדָם
 וּבִהְמָה תוֹשִׁיעַ ה' אָדָם מִיָּלָא, בְּהִמָּה לָמָּה? אָמַר
 לוֹ, יָפֵה שָׂאֵלְתָּ, הַכֹּל הוּא בְּמִנְיָן. וְכוּ - אָדָם. לֹא
 וְכוּ - בְּהִמָּה.

אִמְרָתִי, רַבִּי, סוּד הַדְּבָר אֲנִי רוֹצֵה. אָמַר לוֹ,
הַכֹּל נֹאמֵר, וּבֹא רֵאֵה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא קָרָא לְיִשְׂרָאֵל אָדָם, בְּדִגְמָה שְׁלִמְעָלָה, וְקָרָא
לָהֶם בְּהִמָּה, וְהַכֹּל בְּפָסוּק אֶחָד, שְׁפָתוֹב וְאַתָּן
צֵאֲנִי צֵאֲנִי מֵרַעִיתִי וְגו'. (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֵאֲנִי צֵאֲנִי
מֵרַעִיתִי - תְּרִי בְּהִמָּה. אָדָם אַתֶּם - תְּרִי אָדָם.
וְיִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ אָדָם וּבְהִמָּה, וּמִשׁוּם זֶה אָדָם
וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'. וְעוֹד סוּד הַדְּבָר, זְכוּ - אָדָם
בְּדִגְמָה שְׁלִמְעָלָה, לֹא זְכוּ - נִקְרָאוּ בְּהִמָּה, וּבְכֹל
מִתְּבָרְכִים בְּזִמְנֵן אֶחָד - אָדָם שְׁלִמְעָלָה וּבְהִמָּה
שְׁלִמְמָה. וְכֹל שְׁפָן שְׁהַכֹּל יֵשׁ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל. זְהוּ
שְׁפָתוֹב אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'.

וּבֹא רֵאֵה, הַתְּבָרְכָה לֹא נִמְצְאָת לְמִטָּה עַד שְׁתִּמְצֵא
לְמַעְלָה, וּמִשְׁנִמְצֵאָה לְמַעְלָה - גַּם לְמִטָּה
נִמְצְאָת, וְהַכֹּל תְּלוּי כֶּךָ לְטוֹב וּלְרָע. לְטוֹב,
שְׁפָתוֹב (חושע ב) אֵעֲנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת
הָאָרֶץ. לְרָע, שְׁפָתוֹב (ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא
הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאָרֶמָה עַל הָאָרֶמָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּגִלְלָהּ זֶה (מתפארת חזו פתח ב'ז) כְּתוּב
אָמַר לָהֶם, סְתָם, לְהַתְּבַרֵּךְ עֲלֵינוּ
וְתַחֲתוֹנִים בְּלָם בְּאַחַד, שְׂפָתוֹב כַּה תְּבָרְכוּ
בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּן אֶת פְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם
סְתָם, לְהַתְּבַרֵּךְ בְּלָם בְּאַחַד. יְבָרְכֶךָ ה' - לְמַעַלָּה.
וַיִּשְׁמְרֶךָ - לְמַטָּה. יָאֵר ה' פְּנֵינוּ - לְמַעַלָּה. וַיִּתְּנֶךָ -
לְמַטָּה. יִשָּׂא ה' פְּנֵינוּ - לְמַעַלָּה. וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם -
לְמַטָּה.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, בְּלָם מִתְּבָרְכִים בְּאַחַד בְּעֲשָׂרִים
וּשְׁתַּיִם אוֹתֵינוּת חֲקוּקוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
שֶׁנִּבְלָל וְנִסְתָּר כָּאֵן, בְּעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתֵינוּת
בְּלָם מִתְּבָרְכִים. וְהֵם רַחֲמִים תוֹךְ רַחֲמִים, שְׁלֵא
נִמְצָא בָהֶם דִּין. וְלֹא? וְחָרִי כְּתוּב יִשָּׂא ה' פְּנֵינוּ
אֵלֶיךָ! אָמַר רַבִּי אֲבָא, יִשָּׂא - יִסְלַק וַיַּעֲבִיר בְּדִי
שְׁלֵא יִמְצָא דִין כָּלֵל.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעָה שְׂחַכְהֵן פּוֹרֵשׁ יְדִיו,
אֲסוּר לָעֵם לְהַסְתַּכֵּל בּוֹ, מִשּׁוּם שִׁשְׁכִינָה
שׁוֹרָה בְּיְדָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם כֵּן, כִּיּוֹן שְׁלֵא

רואים, אז מה אכפת להם, שְׁהָרִי כְּתוּב (שמות לג)
 כִּי לֹא יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי, כְּחַיֵּיהֶם לֹא רוֹאִים, אֲבָל
 בְּמִיתָתָם רוֹאִים? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 רְמוּז בְּאֶצְבָּעוֹת יָדָיו, וְצָרִיךְ הָאָדָם לְפָחוּד. אַף עַל
 גַּב שְׁלֹא רוֹאָה שְׂכִינָה, לֹא צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל
 הַיָּדִים שֶׁל הַכְּתָנִים, כִּדְרֵי שֶׁהָעַם לֹא יִמָּצֵא בְּחֻצְפָּה
 אֶל הַשְּׂכִינָה.

לְמַדְנֵנוּ, בְּשָׁעָה שֶׁחֲכִיחַן פּוֹרֵשׁ יָדָיו, צָרִיךְ הָעַם
 לָשׁוּב בְּיִרְאָה, בְּאִימָה, וְלִדְעַת שְׂאוֹתָהּ
 שָׁעָה עֵת רְצוֹן נִמְצָא בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמִתְפַּרְכִּים
 עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים וְאִין דִּין בְּכֻלָּם, וְהִיא הַשָּׁעָה
 שְׂמִתְגַּלָּה הַנִּסְתָּר עֲתִיק הָעֲתִיקִים בּוֹעִיר אֲנַפִּין,
 וְנִמְצָא שְׁלוֹם בְּכָל.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, בְּרֵאשֵׁי שְׁלֹשֶׁת הַפְּסוּקִים (דף קמו ע"ב)
 הֲלָלוּ יו"ד יו"ד יו"ד: י"ב בְּרַבְרָךְ י"א י"א י"א.
 בָּלָם לְהִרְאוֹת אִמּוֹנָה הַשְּׁלֵמָה, וּלְהִתְפַּרֵּךְ מִהָעֲתִיק
 מִי שְׂצָרִיךְ. יו"ד יו"ד יו"ד, לְהִתְפַּרֵּךְ וְעִיר אֲנַפִּין

מַעֲתִיק הַכֹּל. וּמִשׁוּם כָּךְ, יִבְרַכְךָ ה' לְמַעַלָּה,
וַיִּשְׁמְרֶךָ הוּא לְמַטָּה, וְכֵן כֻּלָּם.

וְשָׁנָה הַתְּנָא לְפָנֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן, מִי שְׂמַצְמַעֲר
בְּחִלּוּמֵי, שְׂיִבֵּא בְּשָׁעָה שְׁהַכְּהָנִים פּוֹרְשִׁים
יְדֵיהֶם, וַיֹּאמֶר: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי שְׂלָךְ
וְחִלּוּמֹתַי שְׂלָךְ וְכו'. לָמָּה? מִשׁוּם שְׂאוֹתָהּ שְׁעָה
נִמְצְאִים רַחֲמִים בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת, וּמִי שְׂיִבְקֵשׁ
תְּפִלָּתוֹ בְּצַעְרוֹ, מִתְּהַפֵּךְ לוֹ דִּין לְרַחֲמִים.

וַיִּשְׁמוּ אֶת שְׁמֵי. מַה זֶה וְשָׁמוּ אֶת שְׁמֵי? אָמַר רַבֵּי
יְהוּדָה, יִתְקַנּוּ, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (במדבר ד) וְשָׁמוּ
אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ וְאֵל מִשְׁאוֹ. לְהַתְקִין
בְּבִרְכָתָם פְּתָרִים שֶׁל יָמִין לְיָמִין, וּבְתָרִים שֶׁל
שְׂמָאל לְשְׂמָאל כְּרֵאוֹי, שְׂצָרִיךְ שְׂלֵא יִטְעוּ בָּהֶם
לְהַתְקִין הַכֹּל כִּדֵּי שְׂיִתְפָּרְכוּ עַל־יוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים.

וְאִם יַעֲשׂוּ כָּךְ, מַה כָּתוּב? וְאֲנִי אֲבָרְכֶם. לְמִי?
לְאוֹתָם כְּהֲנִים, שְׂכָתוֹב (בראשית כו) וּמְבַרְכֶיךָ
כְּרוֹךְ. וְכָתוּב (שם יב) וְאֲבָרְכָה מְבַרְכֶיךָ. הֵם מְבַרְכִים

את העם, ואני אברך אותם, ולפיכך כתוב ושמו,
ולא כתוב יאמרו או יזכרו.

למדנו, כל כהן שלא אוהבים אותו העם, לא
יפרש ידיו. ומעשה היה ככהן אחד שקם
ופרש ידיו, ועד שלא השלים נעשה גל עצמות.
מה הטעם? משום שלא ברך בחיבות. וקם אחר
ופרש ידיו וברך, והתתקן אותו היום. כל כהן
שאינו אוהב את העם או העם לא אוהבים אותו,
לא יפרש ידיו לברך את העם, שכתוב (משלי כב) טוב
עין הוא יברך, אל תקרי יברך, אלא יברך.

למדנו, אמר רבי יצחק, בא וראה מה כתוב
באותו בלעם הרשע. בשעה שנמסר לו
לברך את ישראל, היה משגיח בעין רעה כדי שלא
תתקיים הברכה, והיה תולה דבריו באותה עין
רעה, שכתוב (במדבר כד) נאם בלעם בנו בער. מה זה
בנו בער? מאותו שהיה שונא אותו יותר מכל בני
העולם. ונאם הנגבר שתם העין, שסתום העין טוב
מהם, כדי שלא יתברכו ולא תתקיים הברכה.

אמר רבי יהודה, כך הוא בנדיאי, שנמצאת
 פתיחת (שנמצאת פקיסת) עין לברך, שכתוב
 (דניאל ט) פקח עיניך, כדי לברך. וברכת רב המנונא
 סבא כך היה אומר: הקדוש ברוך הוא יפקח עינו
 עליך. ובאותו רשע כתוב שאתם העין, כדי שלא
 יתברכו על ידו. ואמר רבי יצחק, לכן צריך הכהן
 לברך בעין טובה, ברכתו תתקיים. ושלא מברך
 בעין טובה, כתוב (משלי כג) אל תלחם את לחם רע
 עין ואל תתאו למטעמתי. כלומר, אל תבקש
 מפניו ברכה כלל.

אמר רבי יוסי, בא ראה, כתוב (דברים כג) ולא אבה
 ה' אלהיך לשמע אל בלעם וגו'. לשמע אל
 בלעם?! אל בלק היה צריך לו להיות, שחרי בלק
 עשה הכל! מה זה אל בלעם? אלא משום שהיה
 אותם עיניו כדי שלא יתברכו ישראל. למדנו,
 אמר רבי יוסי, אמר לו הקדוש ברוך הוא לבלעם:
 רשע, אתה אותם עיניך כדי שלא יתברכו בני -
 אני אפקח עיני, וכל הדברים שתאמר, אהפך

אותם לְבָרָכָה. וְהוּא שְׂפָתוֹב (שם) וַיִּהְפֹּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ
לֵךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרָכָה כִּי אֲהַבְךָ וְגו'.

וְעַל כֵּן בְּתוֹב, (משלי כב) טוֹב עֵינַי הוּא יִבְרַךְ כִּי נָתַן
מִלְּחָמוֹ לְדָל. מַה זֶה מִלְּחָמוֹ? כִּמּוֹ שְׂבֵאֲרָנוּ,
שְׂפָתוֹב (ויקרא כא) לָחֵם אֱלֹהֵינוּ מִקְדָּשֵׁי הַקְּדוּשִׁים וְגו'.

מִשְׁמַע שְׂקָדָשֵׁי הַקְּדוּשִׁים, לָחֵם אֱלֹהֵינוּ יֵצֵא מִמֶּנּוּ,
וְלָכֵן כִּי נָתַן מִלְּחָמוֹ לְדָל. לְמַדְּנוּ כַּמָּה חֲבִיבִים
יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא, שְׁעֲלִיזוֹנִים
וְתַחֲתוֹנִים מִתְּפָרְכִים רַק בְּגִלְל יִשְׂרָאֵל.

שְׁלִמְדָנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חִיָּיא אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, נִשְׁבַּע הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא
שֶׁלֹּא יִכְנָס בִּירוּשָׁלַיִם שָׁל מַעְלָה עַד שִׁכְנָסוּ
יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם שָׁל מִטָּה, שְׁנֵאמַר (הושע יא)
בְּקִרְבְּךָ קְדוּשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר. כְּלוּמַר, כָּל זְמַן
שֶׁהַשְּׂכִינָה כָּאן בְּגִלְוֹת, הַשֵּׁם שְׁלִמְעָלָה לֹא
נִשְׁתַּלֵּם, וְכֹל הַתְּקוּנִים לֹא נִתְקַנּוּ, כְּבִיכּוֹל נִשְׁאָר
הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ חֹסֵר. (דף קמח ע"א)

רַבִּי אֲבָא הָיָה הוֹלֵךְ לְלוּזָה, פָּגַע בּוֹ רַבִּי יִירָא בַר רַב. אָמַר לוֹ, הֲרִי רְאִיתִי פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, וּמִי שְׂרוּאָה פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, צָרִיךְ לְלַכֵּת וּלְרוּץ אַחֲרֶיהָ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (הושע ו) וְנִדְעָה נִדְרָפָה לְדַעַת אֶת ה'. וְכַתוּב (ישעיה ב) וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכֵן וְנִעְלָה אֵל תֵּר ה' וְגו'. כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְגו'. וְאֲנִי רוֹצֵה לְלַכֵּת אַחֲרָיךְ וּלְלַמֵּד מֵאוֹתָם דְּבָרִים מְעַלִּים שְׂאֵתָם מוֹעֲמִים כָּל יוֹם מִתְחַדָּר תְּקַדּוֹשׁ.

מַה זֶה שְׂפָתוֹב, (בראשית טו) וְהֶאֱמַן בַּח' וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה? אִם תְּקַדּוֹשׁ פְּרוּף הוּא חָשַׁב אוֹתָהּ לְאַבְרָהָם אוֹ אַבְרָהָם לְקַדּוֹשׁ-פְּרוּף-הוּא? וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי שֶׁתְּקַדּוֹשׁ פְּרוּף הוּא חָשַׁב אוֹתָהּ לְאַבְרָהָם, וְלֹא הִתְיַשֵּׁב בְּלִבִּי. אָמַר לוֹ, כֶּךָ בְּאַרְנוֹ, וְלֹא הָיָה כֶּךָ. בֵּא רְאֵה, וַיִּחְשְׁבֶהָ, לֹא כָתוּב וַיִּחְשֹׁב לוֹ, אֲלֵא וַיִּחְשְׁבֶהָ, וּדְאִי שְׂאֵבְרָהֶם חָשַׁב אוֹתָהּ לְקַדּוֹשׁ-פְּרוּף-הוּא. שְׁלַמְדָנוּ, כָּתוּב וַיִּזְעַא אֶתֹו תְחוּצָה. אָמַר לוֹ תְקַדּוֹשׁ פְּרוּף הוּא, צֵא מֵאַצְטַגְנִינֹות שְׁלָךְ, לֹא אוֹתָהּ תְּדַרְךְ לְדַעַת שְׁמִי, אֶתָהּ רוּאָה וְאֲנִי רוּאָה, אַבְרָם אֵינֹו מוֹלִיד, אַבְרָהָם

מוליד. מכאן והלאה השתדלו בדרך אחרת, כ"ה
 יהיה זרעך. מה זה כ"ה? היא כתר עשירי הקדוש
 של המלך לדעת את שמו, והיא הכתר שהדינים
 מתעוררים ממנה.

ולמדנו, כה יהיה זרעך ממש. באותה שעה
 שמח אברהם להסתכל ולדעת את
 שמו ולהדבק בו, משום שהתבשר בכ"ה, ואף על
 גב שמתעוררים ממנה הדינים, חשב אברהם
 לאותו הכתר, אף על גב שהיא דין, כאלו היא
 רחמים. זהו שכתוב ויחשבה. מה זה ויחשבה?
 את אותו הכתר, צדקה ורחמים. אמר רבי יצחק,
 כ"ה היא כתר עשירי, ונקראת צדק, וממנה
 מתעוררים הדינים. ואברהם, אף על גב שידע
 שמהצדק תזה מתעוררים הדינים, הוא חשב
 אותה צדקה שלא מתעוררים ממנה הדינים, בגלל
 שהיא רחמים.

עוד אמר רבי אבא, מה שכתוב (שם כד) וזה' ברוך
 את אברהם בכל, כמו שנאמר (דברי הימים א כט)

בִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרְצָא. וְכַתּוּב כֹּה תִבְרְכוּ. שְׂבַגְלִל
 יִשְׂרָאֵל מִתְּבַרְכַּת הַכ"ה עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, בְּשִׁבִיל
 שְׂיִתְבַּרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, וְתִמְצֵא בְרָכָה בְּכֹל.
 וְלַעֲתִיד לָבֹא (בְּתוֹב) כְּמוֹ שְׁנֵאמַר, (תהלים קלד) יִבְרַכְךָ
 ה' מִצִּיּוֹן וְגו'. (שם קלה) בְּרוּךְ ה' מִצִּיּוֹן שֶׁכֵּן יְרוּשָׁלַם.

וַיְהִי בַיּוֹם כִּלּוֹת מִשֶּׁה וְגו'. שָׁנָה רַבִּי יוֹסֵי, בַּיּוֹם
 שֶׁנִּכְנְסָה כִּלָּה לַחֲפָתָה. בְּמָה בְּאֲרָנוּ בַּיּוֹם
 כִּלּוֹת מִשֶּׁה? אֵלֶּא מְלִמַּד שְׁעַל יְדֵי מִשֶּׁה נִכְנְסָה.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכִי עַד עֲכָשׁוּ הַתַּעֲכָבָה שְׁלֹא
 נִכְנְסָה לְמִקוּמָהּ, וְהָרִי כְּתוּב (שמות מ) וְלֹא יָכֹל
 מִשֶּׁה לָּבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְגו'? אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 אֵין מְקַדָּם וּמְאַחַר בַּתּוֹרָה.

וַיְהִי בַּיּוֹם כִּלּוֹת מִשֶּׁה, וַדַּאי כִּלְתוּ שָׁל מִשֶּׁה.
 שְׁשִׁנְיָנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵהוּ שְׁכַתּוּב
 עֲלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִיתָ שְׁבִי וְגו'? אֵלֶּא בְּשַׁעָה
 שְׁאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (שמות ג) שֶׁל נִעְלִיךְ מֵעַל
 רִגְלֶיךָ, הוֹדַעְוֵע הָחַר. אָמַר מִיכָאֵל לְפָנַי הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, הַתְרַצָּה לְסִתַּר אָדָם?

וְהִירֵי כְּתוּב (בראשית ה) זָכַר וּנְקָבָה כְּרָאָם וַיִּכְרְךָ אֶתְּם,
וַיֵּיזֵן נִמְצְאָת הַכְּרָכָה אֶלָּא בְּמִי שְׁהוּא זָכַר וּנְקָבָה,
וַאֲתָה אֹמֵר לְהַפְרֵד מֵאַשְׁתּוֹ?

אָמַר לוֹ: הִירֵי קַיִם מֵשָׁה פְּרִיָה וּרְבִיָה, פְּעַת אֲנִי
רוֹצֵה שְׁיִשְׂא אֶת הַשְּׂכִינָה, וּבְשִׁבִילוֹ תִירַד
הַשְּׂכִינָה לְדוֹר עָמוֹ. זְהוּ שְׂפָתוֹב עָלִיתָ לְמָרוֹם
שְׂבִיתָ שְׂבִי. וּמַהוּ הַשְּׂבִי? שְׂכִינָה שְׁנִשְׂאָה לָךְ.
לְקַחְתָּ מִתְּנוֹת בְּאָדָם. בְּאָדָם לֹא כְּתוּב, אֶלָּא
בְּאָדָם הַיְדוּעַ לְמַעְלָה. וּבַיּוֹם שֶׁיִּרְדָּה הַשְּׂכִינָה, אוֹתוֹ
יוֹם שְׁנִשְׂאָה לְמֵשָׁה הִיא יִרְדָּה, זְהוּ שְׂפָתוֹב פְּלוֹת
מֵשָׁה, כִּלְת מֵשָׁה מִמֵּשׁ.

וּבִיהוֹשֻׁעַ שְׁפָנְיוֹ כַּפְּנֵי הַלְּבָנָה, כְּתוּב (יהושע ה) שָׁל
נַעֲלָךְ, שְׁלֹא נִפְרַד אֶלָּא בְּזַמְנִים
יְדוּעִים, שְׁהִירֵי הַשְּׂכִינָה לֹא נִשְׂאָה לוֹ כָּל כֶּךָ וְלֹא
נִרְאָתָה לוֹ, שְׂפָתוֹב (שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל [עַל]
כְּפָנָיו אֶרְצָה. אֲבָל כָּאֵן כִּלְת מֵשָׁה וּדְאִי. מִתְּנוֹת
בְּאָדָם, מִתְּנַת כְּתוּב. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שָׁל מֵשָׁה
שְׂרַבְנוֹ חֶפֶץ בִּיקְרוֹ עַל כָּל שְׂאָר כְּנֵי הָעוֹלָם.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם. מִהוּ לַיּוֹם?
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יָמִים שְׁלֹמֶעְלָה
 שֶׁהִתְחַנְּכוּ ^(דף קמח ע"ב) לְהִתְפָּרֵךְ בְּאוֹתָם שְׁנַיִם עָשָׂר
 תְּחוּמִּים שְׁנַפְרָדִים, וְכָל אֶחָד הִתְתַּקֵּן וְהִתְחַנַּךְ
 בְּבִרְכָה עַל יְדֵי אוֹתָם שְׁלֹמֶטָה. לְמַדְּנוּ, כִּלְמַס
 מִתְפָּרְכִים בְּגִלְגֵּל מִזִּבְחַ שְׁלֹמֶעְלָה, וְאַפְלוּ הִתְחַתְּזוּ,
 וְאַפְלוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת מִתְפָּרְכִים.

שְׁלֹמֶדְנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵלְמָלֵא לֹא הִקְרִיבוּ
 שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִים אֵלָיו, לֹא יָכַל
 הָעוֹלָם לַעֲמֹד לְפָנָי שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל,
 שְׁפָתוֹב, ^(בראשית כה) שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִים לְאִמָּתָם.
 מִשֶּׁהִקְרִיבוּ אֵלָיו שֵׁל יִשְׂרָאֵל, לְקַחוּ שְׁלִטוֹן שֵׁל
 הַכֹּל, מִשּׁוּם כֶּךָ נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם.

וְכָל מֵה שֶׁהִקְרִיבוּ, כְּדִגְמָה שְׁלֹמֶעְלָה הִקְרִיבוּ, כִּדִּי
 שִׁיתְפָּרְכוּ כֻלָּם. אֵילָם שְׁשִׁים, עֲתוּדִים שְׁשִׁים,
 כְּמוֹ שְׁפָתוֹב ^(שיר השירים ג) שְׁשִׁים גְּפָרִים סָבִיב לָהּ,
 שְׁכַצַּד הַגְּבוּרָה. כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב וְגו', וְחָרִי
 נִתְפָּאֵר. אֲשֶׁרִי תִלְקַם שֵׁל הַצְּדִיקִים שֶׁתְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ

הוא מוֹרִיק עֲלֵיהֶם בְּרָכוֹת וּמְקַשֵּׁב לְתַפְלוּתֵיהֶם,
וְעֲלֵיהֶם פָּתוּב (תהלים קב) פָּנָה אֶל תַּפְּלוּת הָעֲרָעָר וְלֹא
בָּזָה אֶת תַּפְּלוּתָם וְגו'.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.